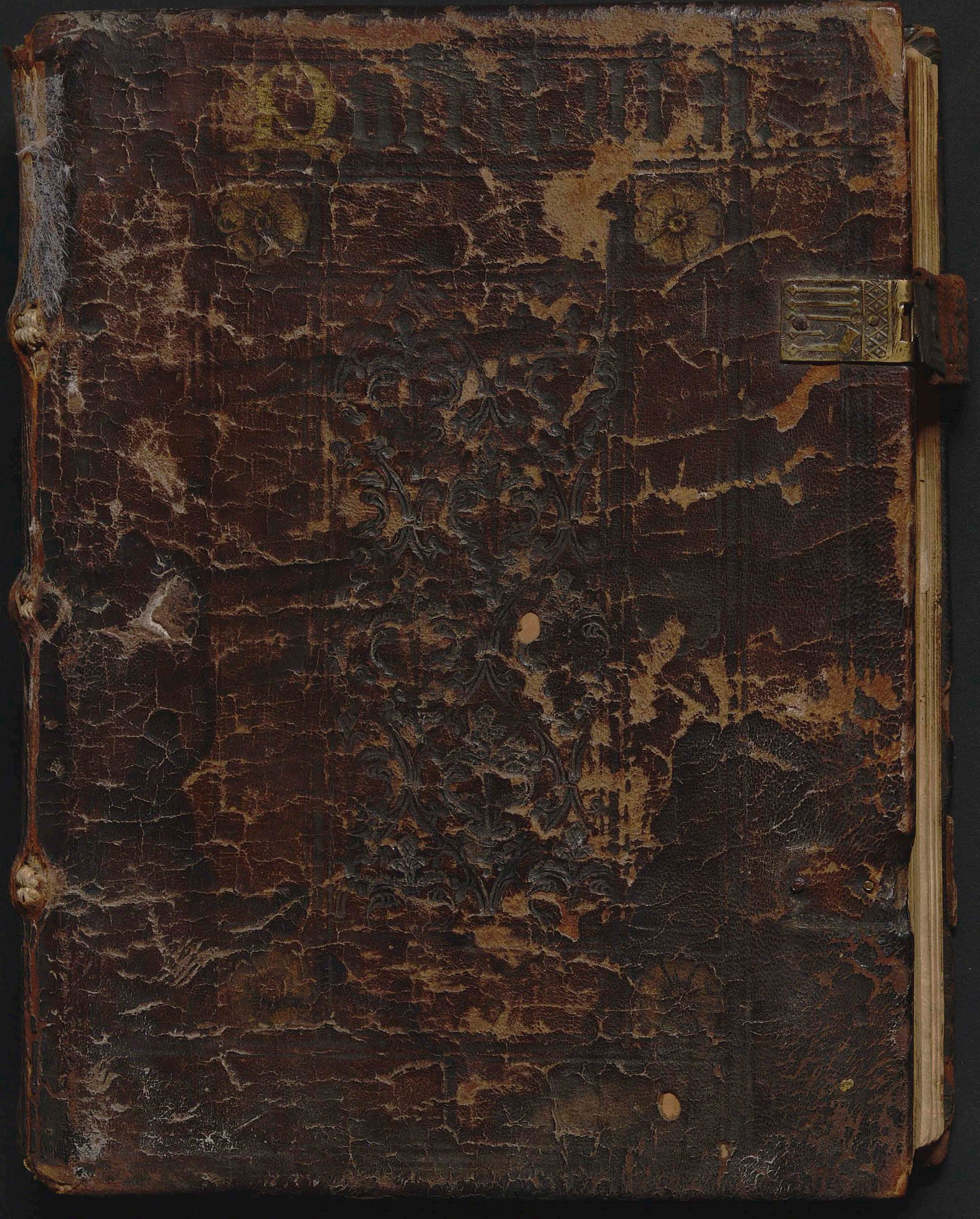
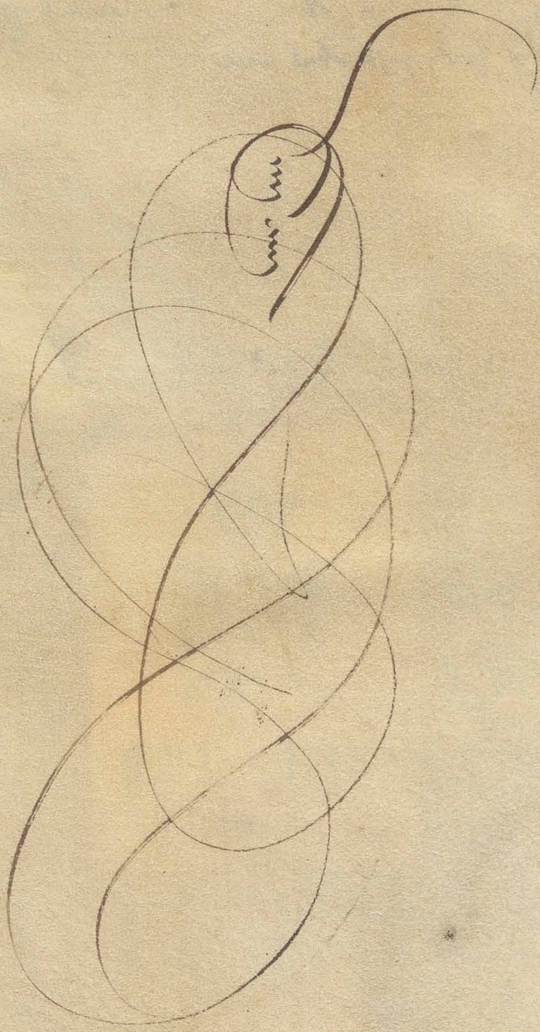

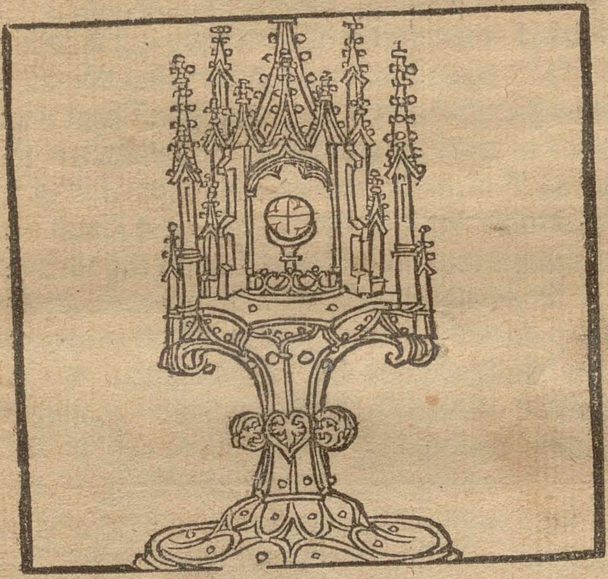
~~Liber domini Clementis Sculteti~~ p ij mrc empta

Postilla Nicolai de Dynckelspuel.

Liber legatus pro libraria Maioris Collegii artistarum
per doctorem Merhardum Olfnitz Sternberk
1521 . orate pro eo
die Egidii post obitum mortis

Ad omnes sacerdotes vnice ad Curatos de sacramento altaris mundo et transformato Et de cruoribus atqz votis

a i

Prologus

Vicia sepe speciẽ virtutum preferũt.ꝛ sub specie pietatis sepenũero impietas ꝛ ydolatria irrepit.ʒ.moraliũ ca.lxxx.et.xxxiij.moraliuʒ ca.xcvij.et in epistola senece.xxiij.Ideo per cristũ nobis dr Mathei.x.Estote prudẽtes.Prudens a porro ꝛ videre dr.id est longe videns.preterita.presencia.ꝛ futura.Boeci⁹.Nõ qꝺ añ oculos sitũ est sufficiat intueri.nã rerũ exitus prudẽcia metit̃.Prudencia enĩ scꝺm macrobiũ li.j.cõplectit̃ ꝛ sub se hʒ rationẽ|que inter bonũ ꝛ malũ discernit.solũqꝫ bonũ eligit.Scꝺo itellectũ qui inuisibilia percipit.Tercio circũspectionẽ que est ꝯriorũ viciorũ cautela.ne de ṽtute in viciũ cadatur.Quarto prouidẽciã que est nocio futurorum Quĩto docilitatẽ.s.suiipsius hoĩs|ꝛ proximi.Iacobi.iij.Que aũt de sursum est sapia.primũ pudica est deinde pacifica.modesta.suadibilis bo.cõ.ꝛc̃.Sexto cautionem vt sibi quisqꝫ caueat de vicijs.que sub specie boni animũ titillãt.Nã in tẽptacõnib⁹ discretio proficit.qꝛ vt ṽtutes a vicijs subtilius distinguat agnoscit.scꝺo moraliũ c.xcv.In signũ cui⁹ iob legit̃ vestimẽta sua scidisse Iob.j.Uestimẽta nostra scindimus.cũ discernẽdo opera nostra retractamus.id est iterũ ꝛ iterũ discutimus ꝛ tractamus.Discretio enĩ dr a discernẽdo.id est discuciẽdo ꝛ diuersa cernẽdo.ut sciat̃ in quẽ finẽ res pre manibus|tendat.Uñ Oib⁹ in rebus.res est discretio sũma.Nã dyaboli

efficacius machinamentum est. vt homo in via dei incaute.id est sine ratione ambulet. cum sit discretio omnium morum doctrix.et affectuum moderatio et regula.sine qua nonnunq̄ fit reatus criminis.q̄d putabatur causa virtutis. dum enī v̄tutes discretionis moderamē excedunt.virtutis nomen amittunt. Sic timor nimius cadit in desperationē.spes īmoderata in presumptionē.amor superfluus in adulationē.leticia superflua in dissolutionē.ira intēperata in furorē iusticia in tirannidē.cōpassio in mollitiē et pusillanimitatē et sic de alijs. Ideo dicit Aristotiles in sexto ethicorū. Impossibile est prudentē esse.non existentē bonū. Est nanq̄ prudentia falsa.sic d̄r bonus latro: scd̄o īperfecta.sic d̄r bonus negociator. bonus nauta. licet finē non querat cōis vite humane|considerādo verum eternū et perfectū bonū oīm.sed querit tēporale bonum. Tercio est prudentia vera et perfecta que ad bonū finē|totius vite recte cōsiliatur indicat et precipit.et hec in peccatoribus esse non pōt.scd̄m tho.scd̄a scd̄e. q.xlvij.ar.xiij. Sed que credimus et agimus in sacramento eucharistie|sepe nec ratio.nec sensus capere potest scd̄m tho. super quarto sentenciarum. ideo ibi magna prudentia atq̄ discretio est adhibenda.quia sacramentum sua in virtute secretissimū|circa q̄d multi contingunt errores|tā apud spirituales simplices.q̄ȝ agrestes seculares.

Capitulum primū.

¶ Un̄ notādū scōm erfordensem dn̄m athletam q͡ quidā digitū ori nō superponētes. nec sacrosāctū corpus xpi verū ut cōdecet venerātes ⁊ adorātes. ad loca peregrina pueriliter ⁊ fatue se deuouent. vbi in vitate corpus xpi ⁊ eius sanguiez verū aut miraculo sum nō hn̄t. ⁊ tn̄ de re eis penit⁹ incognita mire garriūt. ⁊ miracula eis ⁊ alijs impēsa proclamāt. qui tn̄ penitus veri miraculi quidditatē ignorāt. Qui si nō aberrarēt digitū ori superponerēt. job. xxj. Digitus quippe ori superponit̄. cū per discretionē lingua refrenat̄. ne per hoc qd̄ loquimur. i stulticie culpā dilabamur Un̄ primū est sciendū. q͡ in his venerandi pontifices. principes illustres. ⁊ eximij prelati iuxta ezechielē ca. xiij. exurgere dn̄t ⁊ ex aduerso ascendere et i prelio stare. ut opponāt murū pro domo israhel ne a dn̄o canes muti censeant̄. ysa. lvj. Horū enī omniū basis est dn̄s. qui solus est stabilis cūctis dans moueri scōm boeciū. Ipsi vo bases sunt toci⁹ populi. iō tantorū quippe pondus vnusquisqꝫ eorū sustinere cōpellit̄. quātis in hoc mūdo principat̄. vn̄ greco eloquio basilei vocāt̄. id est bases populi. laos nanqꝫ populum significat. Et qr sunt officiales dn̄i. sint ergo stabiles. exēplo Jo. baptiste. āb rosij. kyliani. thome martiris in anglia. ⁊ ceterorū ⁊ omniū prophetarū Quia tales vices tenēt apostolorū ⁊ xpi. lxxij. discipulorū. qtūs fixa morū suorū grauitate omne pondus ecclīe sustentent. ⁊ honorē dei oīb⁹ rebus preponāt hui⁹ mūdi. xxviij. moraliū ca. xx. Vz interlucet q͡

incurrit odiũ proculdubio.qui arguit criminosos. sit igit̃ semper eorũ basis in oculis eorũ. Facile nãq3 deuiat a iusticia.qui in causis nõ deũ.sed hoĩes formidat scd̃m Iheronimũ. Mer' dispersionis tẽporaliũ|sepe disperdit celeste cõuiuiũ.dispar labor.dispar honor. Ars arciũ ẽ.regimẽ aĩarũ de elec. Licet canon li.vj. Sint ergo et circumspecti oẽs curati ne nomẽ pastoris perdãt.ꝛ a dño mercenarij vocitẽtur Io.decio. Sit ꝛ prouidũ|argũ|ꝛ argutũ ipsum vulgus promiscuum| vrbani et villani. diuites ꝛ paupe res.serui ꝛ liberi. dñe ꝛ ancille.matrone ꝛ iuuẽcule. ne stulta vota emittant ad huiusmodi loca.de quorũ reliquijs.ꝛ secretis sacramentis|siue grece misterijs certã scienciã nõ hñt. Deutronomij.xxxij. Interroga patrẽ tuũ.id est curatũ ꝛ sacerdotem.ꝛ annũciabit tibi nudã ṽitatẽ. Quia labia sacerdotis custodiunt scienciã Malachie.ij.ꝛ.xj.q.j. Sacerdotibus.ꝛ dis. xliij. Sit rector.añ mediũ Et de hereticis. Cũ ex iniuncto.paragro.ij. Et infra. Et legem ex ore eius requirẽt.q2 angelus dñi exercituũ est.h3 enĩ officiũ angelicũ.s.colere deũ ꝛ dirigere populũ dei.non oues nõ boues pᷓcipalit̃. S3 quidã indurati villani|proprie nesciẽcie ĩpaciẽtes dicũt|sacerdotes ĩ his misterijs nõ esse illũinatos.q2 excecante eos auaricia.formidãt extenuacõnẽ oblationũ suarũ.assumẽtes in sue vesanie defensionẽ.illd̃ Io.ix. In iudiciũ veni ĩ hũc mũdũ.ut nõ vidẽtes videãt.ꝛ qui vidẽt ceci fiant.textũ illũ mĩme intelligẽtes. Ubi Iohẽs crisostim' dt

q xpūs venit in maius suppliciū ipīs incredulis et perfidis.qꝛ qui ipsum cōdēnauerūt in morté crucis iam eterna dānatione dānati sunt gentibus legē dei quōdam nō hūtibus.iā ad fidē vocatis.israel ambulat a deo sua perfidia in remotis.

Capitulum scōm.

¶ Votū semper de bono siue propter bonū finē fieri dꝫ.ꝛ tūc deꝰ adiuuat. Psal.vij. Justū adiutoriū meū a dño.qꝛ deꝰ optimꝰ est.iō non acceptat aliquid cōtra se.s.malū. Quidā etiā vouēt propt bonū tēporale.qđ si assequerent̄.eēt eis in laqueū ꝛ in dānationē.ut si maliuolus ꝛ tirānus voto cōsequeret̄ dignitatē.aut rerū abūdātiā.in aīmū proteruū ꝛ in violētiā pauperū caderet. Ideo in oī voto deo placita.ꝛ hoī salubria desiderari dn̄t.scđ̄ī paralip.ij. Cum ignoramus quid agere debeamꝰ.hoc solū habemꝰ residui ut ad te oculos dirigamus. Vn̄ dꝛ.v.dyalogorū.ꝛ xxiij.q.iiij. Obtineri. Ad salutē aīe nequaq̄ pn̄t obtineri.que predestinata nō fuerīt Ideo nec prece.nec voto.nec lacrimis poterit obtineri.qđ deus nō predestinauit Malachie.iij. Ego dn̄s ꝛ non mutor ꝛč. Quedā etiā deus predestinauit.ut nō nisi profunda hūilitate multis precibus et lacrimis perseuerantia nō modica ab eo obtineāt̄ scōm Augꝰ vbi supra.vt patet in ȝara Geñ.xix. ꝛ infra in thobia eiusdē c.iij. in ioachim ꝛ anna ꝛ sic de singulis. Eꝫ hoī sepe predestinata ē infirmitas ī penā sui peccati.ut patet Jo. v.in egroto ad āños.xxxviij. Quia maxīa nostre in-

firmitatis causa est peccatū.de peni ꝛ remis.Cum in
firmitas.Infirmitas enī maxīe prodest hoī dispensa
tione diuina scd̄m Aug⁹ super ps.xv. Multiplicate
sunt infirmitates eorū.postea accelerauerūt.s. cōuer-
ti ad dn̄m.psal.lxxxvij.Cū occideret eos reuertebāt
et psal.lxxxij. Imple facies eorū ignomia.et querēt
nomē tuū dn̄e.Simile ptꝫ actuū.ix.in paulo.ꝛ Ma
thei.xv.in chananea. ꝛ eius filia. Et nō solū prodest
pctōribus ꝛ iniustis.sꝫ ꝛ iustis ꝛ electis. Quia sctō
rū vtus ī īfirmitate perficit.ij.ad Corin.xij.Si ergo
iusti dispēsacōe ꝛ mia dīna paciūt.īfirmitates.aduer
sitates.tribulacōes.flagella. detractionē.ut ī iusticia
cōseruēt/ꝛ merita adaugeāt. vt iob qui fuit cōtēpera
neus moysi ꝛ gētilis.Jo.baptista qui toto anno fuit
incarceratus. Paulus aplūs.ij.ad Chorin.xij.qui
passus fuit stimulū carnis ne reuelationū diuinarū
magnitudo eū extolleret.Quid iusto dei iudicio.me
rito paciunt pctōres ꝛ iniqui.ut a scoria purgēt pctī
Fatuissimi ergo sunt pctōres/infirmati diuina prede
stinatione pro suis pctīs.qui mox ut infirmant vota
vouēt qn̄qꝫ valde stulta ꝛ indiscreta.ꝛ ad loca quorū
reliquie ꝛ misteria eis mīme sunt cōgnita et adoran-
do fundūt ibi latriā.vbi vix ypardulia aut dulia lo-
cū hꝫ.sepe etiā ydolatriā cōmittūt.ut infra dicet Nō
attēdētes illō̄ prima petri primo Modicum nunc si
oportet contristari.s.tēporaliter et breuiter.in varijs
tēptationibus/corporis/aut persecucōnibus aut vio
lencijs. tanq̄ filijs carissimis deus hoc permittit.ut

probatio vestre fidei, in tali fornace tribulacōis. inue
niat̄. id est cedat vobis in laudē ꝛ gloriā sempiternā
Qui ergo pro pctīs suis pati rēnuit | clarū est ꝙ nō
est filius d̄i adoptiuus nec coheres xpī. qꝛ ad hebre
os. xij. dꝛ. Flagellat oēm filiū quē diligit. qui etiā na
turalē filiū nō pretermisit Primitiua ecclia vehemē
ter patiebat̄. sꝫ iā refriguit caritas multorū tempore
pacis

Capitulū terciū

¶ Si ergo tā durissimū iudiciū dei incepit a do
mo dei. id est ab amicissimis xpi. Quis finis eorū
qui nō credūt euāgelio xpi. qꝛ incorporabiliter duri
orꝛ. ꝛ si iustus vix saluabit̄ per multas tribulationes.
impius. id est incredulus. ꝛ pctōr abijciēs flagellum
dn̄i vbi parebunt. q. d. nusqꝫ. qꝛ in profundo inferni
abscondent̄. j. petri. iiij. ꝛ actuū. xiiij. Quē ergo dn̄s
purgat. et purgari n̄ vult. purgatoriū futurū mauult
aut infernū. qꝛ ꝯ mentē dei vult. At si qn̄qꝫ talē deus
audit. fit pro mera dei miscd̄ia. aut in perniciē taliter
vouētis. sicut israhel post largicōem mānatis. ipor
tune petijt coturnices. id est ortigias de braekuogel
in deserto. ꝛ accepit sibi in mortē Numeri. xj. ꝛ psal.
lxxvij. ꝛ. c iiij. Quia adhuc esce erāt in ore ipsorum
et ira dei ꝛc̄. Sic peruersus israel ꝯ dei mētē petijt re
gē. et dn̄s dedit eis cū insinuacōe pene in mala hora
j. regū. viij. Quidā etiā infirmant̄ a mala cōplexiōe
a parentibus cōtracta. sicut leprosi. ꝛ podagrici. ceci |
artetici ꝛc̄. de cōse. dis. v. Legimus quosdā. Quidā
ab enormitate vite. qꝛ bibili | luxuriosi exhausti. sal

tatores.gladiatores sicarij et ceteri. ꝛ statim vouent. ac si dicāt|dn̄e volumus a te signū videre Math.xij et Luce xj.Et si cōsequūtur bn̄ficia dei.sua cōtinuāt maleficia ꝛ forefacta vt prius.Si quid tn̄ gratie cōsequūtur.etiā in quocūqꝫ loco.laudē et gloriā retribuant scte trinitati|que dicit Deutro.xxxij. Ego occidā.et ego viuere faciam.percutiam.et ego sanabo ꝛc̄ Quia oē miraculū pͣcipaliter est a deo scd̄m tho.ī prima parte.q.cxiiij.Duo etiā hoīm genera petūt et vouēt.et tn̄ nō accipiūt.Primi sunt quos deus tali passu infirmitatis aut tribulacōnis vult saluari. quibus dicit|Potestis bibere calicē meū Math.xx.et illd̄.ij.Cori.xij. Sufficit tibi grā mea.s.preueniēs ꝛ cooperās|Scd̄i sunt.qui si acciperēt optatū|eēt eis ī laqueū.jaco.iiij.Petitis et nō accipietis.eo ꝙ male petatis.vt ī ꝯcupiscētijs vr̄is īsumatis.id est male expēdatis. Sic quedā mulier lasciua et cecuciens.vouens|sepius visitauit sepulcrū scti thōe cāthuariēsis. petijtqꝫ vt visum reciperet.et q̄to magis frequentauit.tāto visum perdidit.qꝛ si restituta fuisset.veneri ꝛ assecle fumi seruiuisset.Agāt igit̃ ambo predicti gratias deo.cui semper cura ē de nobis.j.petri.v.b. Et qꝛ iustus dn̄s iusticias dilexit.psal.x.iō nō pōt eē iniustū.qd̄ iusto placet.Qui etiam nos nō exaudit ad nostrū velle.ſꝫ ad vtilitatē et ad eternā felicitatē vt d̄t Augusti.super psal.xxxiij.Clamauerūt iusti.et dn̄s exaudiuit eos.s.ad salutē.sicut pia mater lauans filiū sauciū et scabie infectū.nō vult audire fletum eius|et

coꝛ anxium. ſed eius ſanitatis reditum. et ſalutis pꝛofectum:

Capitulum. iiij.

¶ Modice fidei hoies. coꝛda hn̄tes nutancia. audiāt illō Grego. xij. moꝛaliū ca. ij. ſuper ↄ̄bo job ca. xiiij. Cōſtituiſti termīos eius. qui pꝛeteriri nō poterūt. Nulla que in hoc mūdo hoībus fiunt. abſqꝫ oīpotētis dei occulto cōſilio veniūt. Nā cūcta deus ſecutura pꝛeſciēs. an̄ ſecula decreuit. qualiter per ſecula diſponanť Statutū quippe iā hoī eſt. ſ. ab eterno. vel quātū hūc mūdi pꝛoſperitas ſequať. vel quātum aduerſitas feriat. ne electos eius. aut īmoderata pꝛoſperitas eleuet. ant nimia aduerſitas grauet. ſtatutū quoqꝫ eſt quātū in ipſa vita moꝛtali tēpoꝛaliť viuat. nā et ſi ānos xv. ezechie regi ad vitā addidit oīpotēs deus. tn̄ cū eū moꝛi permiſit. tūc eū pꝛeſciuit moꝛiturū. yſa. xxxviij. ⁊. iiij. regū. xx. Hec ille. Peccās eni moꝛtaliter moꝛtē mereť. quē tn̄ deus ſepe pꝛolōgat. ſepe ſuo dīno cōſilio abbꝛeuiat in quo nihil variať. licet huiuſmodi hoī ſit abſcōditū. vn̄ etiā dꝛ job. xxij Sublati ſunt an̄ tpūs ſuū. vbi idē Grego. xvj. moꝛaliū. c. xv. dt Eo tēpoꝛe ex hac vita quiſqꝫ ſubtrahitur quo ex dīna potēcia an̄ tempoꝛa pꝛeſciť. ſ. ſubtrahendus. deus creans hoīes. iuxta ſinguloꝛū merita. diſponit et terminū. vt vel inde malus ille bꝛeuiť viuat ne multis bn̄ agētibus noceat. vel bonus iſte diucius ī hac vita ſubſiſtat. vt multis operibus bonis melioꝛ exiſtat. ſ. per diuturnū meritum. Uel iō diucius malus viuit. vt ſua mala augeat iuſtos puniendo et

persequẽdo.bonus vo q̄n̄q̄ʒ citius morit̃ ne diu vi-
uendo.sua innocẽtia.aliorũ malicia corrumpat̃.sicut
enoch fuit trãslatus in paradisũ.ne malicia imutaret
aĩmũ eius Geñ.v.ꝛ Sapie.iiij.Ex benignitate igit̃
dei lragit̃ pctõribus spaciũ pñie. quo qꝛ sepe abutũ
tur ad iniquitates.iõ miam et vitã perdunt iuxta dei
presciẽtiã que nõ patit̃ hoiem alio in tẽpore mori.q̄ʒ
presciuit.licet hõ longiora sibi viuẽdi tẽpora prefixit
iõ bñ d̃t iob. q̄ iniqui sublati sunt añ tpũs suũ.s. ex
mera grã.ne nimiũ peccarẽt.et multoplus punirent̃
in vita futura. Capitulũ.v.

¶ Ex premissis collegit dñs anthonius de senis
epũs fulginateñ. cũ approbacõe multorũ doctorũ tẽ
pore sixti pape quarti presentibus cardinalibus. q̄
d̃s nõ solũ presciuit terminũ vniuscuiusq̄ʒ. verũ.etiã
statuit et prefixit.in omĩ loco et tẽpore Scd̃o ex quo
d̃s oĩa ista presciuit in quẽ nulla penitus cadit igno-
rãtia.iõ nec anticipari nec differri mors poterit ho-
minis cuiuscũq̄ʒ.ex quo d̃s oĩa causauit et statuit. iõ
et terminũ eorũdẽ statuit.cũ sit sua volũtas causa vni
uersalis oĩm rerũ.impossibile quoq̄ʒ est q̄ diña vo-
lũtas effectũ suũ nõ consequat̃.vt clare deducit sctũs
tho.in prima parte.q.ix.ar.vj.ꝛ ĩfra. De⁹ eñi cogno
scit oẽs res propria cognicõe. scd̃m q̄ ab alijs disti
uit̃. Tercio q̄ fugiẽtes pestilenciã siue pestẽ. nõ sub
terfugiẽt quin morient̃ tẽpore prescito statuto et pre-
fixo a deo.siue intus siue extra. qꝛ d̃s omia presciuit
creauit fecit et statuit ad voluntatẽ suã.cõsequẽtem et

nō ad cōminatoriā.sicut cōminat⁹fuit ezechie Et po
nit idē dñs Anthonius tria tēpora vite hois. Pri-
mū quo naturaliter et regulariter vixisset, scdm vo-
lūtatē ipsius dei.si mortaliter non peccasset.vt ptz in
Maria vgine.job.Jo.baptista zc.z illd tpūs stat in
diuina volūtate bñplacita.sic rapuit enoch Alid est
quo mori meret hō pctōr statim post peccatū morta
le peractū.z illud tpūs ds qñqz prolōgat.sicut in eze
chia.niniuitis.nabugodonosor.achab zc.propter vi
te emēdationē. Aliqñ abbreuiat.ne hoies nimiū pec
cent.psal.liiij.Viri sanguinū et dolosi.non dimi.di.
su. Periodus enī hois. naturalis raro explet tum
propter gulā.luxuriā zc.et qualitatū primarū repūg
nantiā. Terciū est tpūs quo oīno oportet hoiez mo
ri.scdm volūtatē dei cōsequētē siue bñplacitā que est
recta cui ois hō dz cōformari.et efficax.qz impediri
nō pōt/nec quicq̄ sine illa fieri pōt. atqz irreprehensi
bilis.qz oia iuste agit et cōsulit. Ista est que dat sani
tates.infirmitates.penas.premia.retribucōnes.mo-
dis infinitis.nūc per se.nūc per angelos. nūc per de
mones.nunc per homies.aut bestias. modis infini-
tis in hoc mūdo inferiori.qz non solū circa cardines
celi ambulat cū sit ipse solus pricipiū oim. xxiij.q.v.
Quid ergo.z est Jero.super naum.ca.j. Fatui ergo
sunt qui in suis infirmitatibus.pauperieb⁹.aduersi-
tatibus zc.vota sua ɔtra dei volūtatē bñplacitā emit
tūt.cū infirmitas sit hoi vtilior sanitate.sicut in vitas
patrū quidaz petijt a terciana vt liberaret. Cui Jo.

heremita rñdit. Rem tibi necessariã cupis a te abij-
cere. Quia eccli.xxxj. Infirmitas grauis.sobriã fa-
cit aĩam.q₂ in infirmitate appetitus aufert.₇ post cõ
ualitudinẽ.opoꝛꝫ valde sobꝛie viuere.ne recidiuũ in
curraẽ. Sic est de aĩa. Dñs qui flagellat nos/pater
noster est. optimus suauissimus et benignissimus.
qũo poterit nos odire.qui tñ oĩa diligit que fecit. et
nihil horũ odit que fecit. Sapie.xj.c. Ach qũo ergo
diligit hoĩem sub mãu eius hũiliatũ in flagellis.quẽ
pꝛopꝛio sãguĩe refecit.j.petri.j.et.j.petri.ca.v. Vñ.v.
moꝛaliũ.ca.cvj.dt grego. Qui in penis murmurat/
iusticiã dei ferientis accusat. Apoca.iij. Ego quos
amo.arguo ₇ castigo/ Prouer.iij. Quẽ eni ds dili
git.coꝛripit.₇ quasi pater ĩ filio ꝯplacet sibi. Pꝛopt
talẽ respectum grõsum ad deũ dt ãbꝛo.in hymno de
martiribus toꝛmẽtatis. Non murmur resonat. nec
querimonia. Dic michi/que/ aut q̃ta vota emiserũt
apostoli et martires in vinculis et carceribus detẽti
Arguimur igitur de modica fide.quia non plene in
nostris displicentijs in deo confidimus. qui tñ post
lacrimationẽ et fletum/exultationẽ certissime infun-
dit. Tobie.iij.d. Pia mater plus sollicitatur circa
vnũ filiũ infirmũ.q̃ circa sex sanos. Que pena:mo-
dicum humiliari.et eternaliter exaltari: Humiliamĩ
ergo sub potenti manu dei vt exaltet vos in tempoꝛe
visitationis.j.petri.v. Vota tñ rationabilia et debite
circũstantionata.per dicta iã non execrantur nec pꝛo
hibentur. licet obligent et grauent conscientiaꝫ. nisi

firmiter reddātur et soluantur. Ecclesiastes. v. ⁊ scđa scđe. q. lxxxviij. ar. iij. in corde.

Capitulum. vj.

¶ Sacramentum eucharistie differenter reperitur. videlicet mundum et transformatum. De mundo due ponuntur propositiones. Prima. Sacramētum eucharistie eo ꝙ mō singulari seu incōsueto repertum est/statu/a populo/dignius et efficacius ꝙ̄ꝫ si sic nō esset repertum colendum/error. Historia Refertur de quadam hostia consecrata. cum in campo per quēdam esset posita/erat reinuenta/que conseruabatur et maiori deuotione a populo ibidem concurrente/et ecclesiam edificante venerabatur quasi in miraculis ⁊ virtutibus pre alijs hostijs esset efficacior. Probatio. Sicut infinito nō potest fieri additio/sic non est existimandum/ ꝙ sacramentum habens rationem infiniti boni honorabilis/ita ꝙ homo de facto ad summū honorez ei exhibendum/ꝙ̄ꝫtum potest videlicet latrie obligatur/possit habere rationem/cuiuscūqꝫ repertionis maiorem dignitatem vel efficaciam/quare specialius vota vouerētur et micula sperarentur. quod de per se patet. Similiter si sanguis domini de calice per negligentiā funderetur ad corporale ipsum corporale propter talem sanguinē non ē populo exhibēdū quasi maioris efficacie/ꝙ̄ꝫ sāguis xpi in calice altaris. Scđa. Propt̄ mirabilē seu singularē repertionez hostie munde/ ipsam hostiam ita

ꝙ vetustate pereat cõseruari|error. Historia. Refertur ꝙ hostia vt prefert̃ inuenta sit posita in pixide|et tandẽ ea pereunte|aliã cõsecratã ipsi questionarij supra posuerũt| vt populus consuetus offerre|cernere ad pixidẽ|et offerre|nõ videret|inuente hostie corruptionẽ. Probatio. Nã sacramentũ eucharistie| scd̃m xpi institucõem alitus d̾r siue esca viua ad vnuz tendens.s.ad spũalẽ cibacõem.iõ vnũ sacramẽtum est et vnũ corpus verũ ⁊ organicũ.licet sit in diuersis altaribus scd̃m pe.de taresia super.iiij.dis.x.q.ij.⁊ tho. ibidẽ d̃.viij.q.j.ar.j.in rñsione ad questiũculã scd̃az| et ita vniuersalis ecclesia|ipsius vsum per oblationẽ| et manducacõem|acceptauit et actu seruat. Iõ doctores ꝯcludũt| ꝙ nõ debeat ad corrupcõez seruari|sed reuerẽter ꝯsumi. Ne ꝯ xpi institucõez|et vniuersalis ecclesie ritũ|per auaricie abusum| tã magna fiat irreuerẽtia per spẽrũ deficiẽtiã si ad multos annos reseruet̃. Et si in tali loco mira fierent. nõ tñ eent vera miracula.nisi ad vnguem examinẽtur. Quia miracula vt miracula.non dñt publicari.nisi verificent̃ ⁊ vere probent̃.etiã per iuramẽta. nec questuarijs credẽdũ est in hac materia. Iõ pessime agunt predicãtes.qui huiusmodi populo pronũciant precipitãter.sine examinacõe ⁊ probacõe sufficiẽti. Licz d̾s sit per oĩa potẽs facere miracula.vbi.qñ.et quibus.illi placet. Sz heu dolor iã oẽs a maxio vsqz ad minimũ studẽt auaricie.a propheta vsqz ad sacerdotẽ cũcti faciũt mẽdaciũ Jeremie viij. Multos perdidit aurũ ⁊ argẽtũ. Ecci

ca.viij.a.nec regibus et principibus parcit illud ma
lū vt dr ibidē.qr quotidiane lauticie et expēse/eorum
auariciā faciunt crescere in infinitū.sic et de alijs/qui
busdā iudicibus īferioribus qui tali cōcupiscētia cō
uertunt de iusticia in iniusticiā.sic q̄ sepe innocētes
dānant corpore et ere scd̄m lirā ibidē. Quia canes
palatini hiantia hn̄t ora.j.de consolatu prosa quarta.

Capitulum.vij.

¶ De sacramēto eucharistie trāsformato conside
randū est. q̄ transformatio pōt fieri dupliciť. Uno
modo per mutationē specierū panis. Alio mō per
aliqđ/extrinsece specieb⁹ panis cōiūctū. Primū po
test fieri adhuc dupliciter. Uno mō spēs panis ex to
to mutatur in aliā formā ita q̄ nichil de spēb⁹ panis
amplius apparet. Alio mō si partes mutarentur vt
cū colore tātū.scd̄m hoc ponunť proposicōes. Pri
ma sacramētū eucharistie sic transformatū vt nichil
specierū panis vel vini appareat/venerari vt mūdū/
error. Historia/ Legiť hostiā consecratā propter in
credulitatē cuiusdā femine in presentia scī gregorij.s.
magni esse mutatā miraculose in cruentā carnē/etiā
tēpore incendij cuiusdā ecclesie mutatā in carbonem
Probatio/ Nā sicut consecrās requirit debitā ma-
teriam huius sacramenti/videlicet panis et vini/iux
ta xpī institutionē/imo alias nō consecrat/vt vult ma
gister in quarto sentētiarū./ Sic cōsequēs ē/eo q̄ nō
cōuenit consecrari sub alijs speciebus. sic nec esse sa
cramentaliter sub alijs specieb⁹/ipsum corpus et san

guinē xpi/q̃ panis et vini/ Alias hostia putrescentes si vmes tēporis interuallo generarētur ex ea/ pro cor pore xpi deberēt adorari/ qđ absurdū est i fide catholica. Idē tho. ibidē đ. xj. q. ij. ar. ij. questiūcula iij. in corpore Sacerdos ergo cōsecrās panē discōtinuatū siue vicinū corruptioni grauiter peccat. sȝ grauiꝰ qui hostiā consecratā diucius reseruat. cōmittēs eā periculo corruptionis. muco. et scaturicōi tinearū et vermiculorū. iō venit grauiter puniēdus a prelato/ et cōfessore. duplici foro. s. iurisdictionis et consciētie. Sȝ si mutatio hostie nō esset specierū/ que substantiā panis magis indicāt/ vt sapor/ odor/ vt si approximaret ei muscus vel ambra. sȝ tantū in colore/ qui multipliciter variari pōt/ alijs accidētibus manētibus/ Isto modo creditur/ eucharistie esse sacramētū/ et vt/ supra tactū/ oībus modis cōsumēdum esse. Nec valet dici crediq̃ simpliciter/ propter certa mira ibi facta. Ecce đs facit ibi multa miracula. qꝛ đs potens est facere miracula vbiq̃ ꝛ rarū. si et iq̃tū hoīȝ deuocō hoc mereṫ. aut etiaȝ eorū malicia. perfidia/ aut superstitio demeretur. vt dictū est. Miracula q̄nq̃ dyabolus facit. laxato vocabulo. scđm tho. in prima parte. q. c xiiij. ar. iiij. qꝛ de his ignorato fundamēto homines mirāṫ. qꝛ dyabolus vtiṫ ibi q̄nq̃ veris rebus. vt patet in ranis Exodi. viij. et in igne qui cecidit de celo Job. j. Uide etiā i vita btī martini thuronēsis epi. de latrone. Facta etiā sunt mira a dyabolo in quodā loco. vbi sepultus canis habebaṫ. in partibꝰ hispanie.

Scda. Sacramentũ eucharistie per aliq̃d' extrinse-ce coiunctũ trãsformatũ tanq̃ maioris honoris et ef ficacie q̃ mũdũ cõstitui a populo colẽdũ error. Hi-storia refert q sepevicibus quibusdã iudeis pupu-gentibus hostiã cõsecratã gutte sanguinis videban-tur emanare et ita hostia manẽs trãsformata ob trãs formationẽ a populo credebat maioris efficacie in miraculis et virtutibus q̃ mũda. Probatio. Nam qualiscũq̃ additio sub alia specie q̃ sub specie sacra-mentali facta fuerit illõ additũ credit pura creatura Unde nõ põt sacramento superaddere maiorẽ ratio nez veneracõis vt ex probacõe prime probacõis de sacramẽto mundo clare elici potest

Capitulũ.viij.

¶ De cruoribus varijs ponũt sequẽtes proposi tiones. Prima Si sanguis xpĩ naturalis scd'm pro priã suã spẽm reperit siue sit nutrimẽtalis siue substã tificus et coleret latria vt sanguis xpĩ in sacramẽto altaris error. Historia. Refert in q̃pluribus eccle sijs esse sanguinẽ xpĩ naturalem qui fluxerat de latere eius quẽ populus adorat adoracõne latrie eo q pe-tit exaudiri in remissionẽ culpe et grẽ donationem imo credũt huiusmodi sanguinẽ miraculose languẽ tibus subuenire. Uñ vota vouẽt offerũt et sacrificãt Probatio. Nã talis sanguis si sic esset derelict⁹ essz exanimis et deitati nõ vnitus Jõq̃ pura creatura ir rationalis cui vt supra tactũ est nõ debet adoratio la trie nec dulie eo q seruitus ista que ad adorationez

pertinet/famulatus cõplacẽtie dr/ Sz ei debetur honor venerationis tãtũ/per respectũ ad cristũ/de cui⁹ corpore fluxit/ Sz an talis sanguis a xp̄o sic sit derelictus vel nõ/varie de hoc reperiũtur opiniones/iõ nichil tangã in proposito.non volo inniti capiti meo vide infra. Scd̃a. Sanguinẽ miraculosum constitui populo ad adorandũ/et inuocandũ per ista v̾ba miserere/adiuua/exaudi/pro salute corporali et spirituali/ error. Historia. In q̄pluribus ecclesijs dr esse sanguis miraculosus/cui solemnisat ecclesia/etiam per festa/pluribus accensis candelis/quẽ populus reuelata mente sicut deũ vel sanctum in patria/actu principaliter interiori alloquitur/adorando/vt exaudiat pro corporali/et aĩe salute credẽs huiusmodi sanguinẽ habere p̄tatẽ faciendi miracula. Jdeoq̄ ei vota vouet/offert/et sacrificat.sicut clare videt̃ in figuris cereis/et ferramentis oblatis. Probatio. Nã iste honor vt prefertur est scd̃m se spẽs latrie/pure creature exhibitus/qui soli deo debet̃ Jdeoq̄ nõ oportet dubitari de ydolatria Si quis in hoc dubitauerit/interroget a peregrinis qua fide et spe huiusmodi cruores peregrinãdo accedũt/et attendũt ad eorũ cantica/ hauriet quotidianũ premissorũ experimẽtũ. Tercia Sanguinolentũ colorẽ dolose ĩ hostia cõsecrata procuratũ/cõstitui populo.tãq̄ sanguinẽ miraculosum/ vt in proxia proposicõe tactũ est colẽdũ/error Historia. Refert̃ de quodã plebano vano qui ĩ aliquo de sũmis festis/proprio cruore ĩ altari hostiã cõsecratã

tingebat/et ingemiscens quasi hoc propter incredu-
litatē cuiusdā persone miraculose esset factū. Adiura
uit circūstantes in testimoniū/ad quē cruorē magn⁹
factus erat concursus populi/mō supratacto/vt post
aliqđ tpūs/procurātibus quibusdā timoratis et do-
ctis examinatus est plebanus/et tandē cōfessus est et
pūit⁹ pro dolo. Probatio. Nā fundamētū ē dolosa
inuentio/vñ minimus cultus exhibendus est tali cruo
ri et nullus sicut nec miraculoso q̄uis populus cre-
debat ipsuz sanguinē multa facere miracula. Ideoq̄
etiam de ambone pronūciabanť / et figure certe obla
te ostēdebanť populo et sacramētū in testimoniū mi
raculorū apponebať. Ecce sic nos xp̄iani illudimur
a xp̄ianissimo a proprijs curatoribus O q̄ta hoim
demētia. Quarta. Monstranciā seu capsam in qua
nichil cruoris est/ondi hoībus quasi cruorē xp̄i na-
turalē/vel sanguinē miraculosum cōtinētē/pro preta
cta cultura populi/error. Historia. Referť de quo-
dā mōasterio monialiū/pro quo quidam religiosus
tāq̄ visitator/et reformator cōstitutus vidit ibidē mō
stranciā sub berillo/cōtinētē cedulā scriptā cū rubro/
Hic est sanguis dñi nostri ihū xp̄i. Et ex hoc popu
li cōcursum cū adoracōibus/oblacōnibus/et votis/
vt premissum est augerūt. Ait religiosus. Nō visita
bo vos nisi onderitis michi quid cōtineatur in hac
mōstrācia. Hic inde collacōibus cōuenerūt superio
res/cū epō/et aperiētes īuenerūt duas alias cedulas
ita cōtinētes in scripto/de sanguine dñi nostri ihesu

xpi/ et nichil sanguis ibidē erat repertū. Insuper re-
fertur ꝙ in quodaȝ opido seu villa prignicensi tres
hostie/ sanguinolētis tribus guttis vt dꝛ miraculose
tincte/ que hostie/ nunc vetustate adeo cōsumpte sunt/
vt presertim nihil sanguinis ibidē reperiatr. Nichi-
lominus eadē mōstrācia cū sacramēto corrupto/ po-
pulo ondītur/ qui non aliud ꝗ̄ sanguinē vt ab inicio
querit/ adorat/ sacrificat/ et vouet/ eo mō quo supra ta
ctū est. Probatio. Nā si non licet creature exhiberi
honorē soli deo debitū/ minus sic licet honorare qd̄
non est in rerū natura. ꝛ vt supra tactū est ꝛ scd̄m bea
tū augustinū perniciosissimū est/ in tali cultu/ menda-
ciū/ Nam sub specie religionis infinitos ducit ad er
rorem ꝛc̄. Capitulum. ix.

¶ Circa predicta est notandū scd̄m sanctum tho.
quotlibe. v. ar. j. ꝛ i t cia parte eiusdē. q. liiij. ꝙ xpūs
resurrexit in integritate corporis sui habens spiritū.
carnē. sanguinē ꝛ ossa ꝛc̄. Luce vltio. qꝛ corpus chri
sti in resurrectione fuit eiusdē nature sicut prius per
omnia. sed alterius glorie. scd̄m grego. omelia. xxvj
qꝛ etiā capillus de capite electorū n̄ perit. Luce. xxj.
minus ergo quicꝗ̄ de corpore xpi resurgentis. qd̄
autē dicitur. ij. Chorin. xv. Caro et sanguis regnum
dei non possidebunt. intelligitur non de natura. sed
de culpa. scd̄m Grego. xiiij. moraliū. ca. cj. contra eu
ticium constantinopolitane vrbis episcopum. qui er
ranter dixit. corpus resurgentiū ad gloriam/ esse im-
palpabile. et vento aereq̄ȝ subtilius/ Christus ergo

postq̈ corpus suũ p⁹resurrectionẽ discipulis palpa-
bile prebuit. nũq̈ idẽ corp⁹ postea imutauit. nec sub-
tilius fecit. Sicut ergo xpũs in sua ↄcepcõe accepit
corpus mortale. ꝛ nõ celeste ꝛ ipassibile. sic etiã i sua
resurrectiõe idẽ corpus eiusdẽ nature resũpsit ad vitã
imortalẽ alterius glorie. Totũq̈ sanguiem resũpsit.
quẽ in passiõe pro redẽpcõne generis hũani effudit.
scd̃m tho. in quotlibeto vbi supra ꝛ hoc triplici rõe.
tũ quia xpũs in perfectissima etate passus fuit. i qua
maxie ea que in hoie inueniũt̃. ad ṽitatẽ hũane natu-
re pertiere videt̃. tãq̈ ad maxiaꝫ perfectõeꝫ adducta.
tũ qꝛ partes sctõꝝ in quibus passiõeꝫ pro xpõ susti-
nuerũt. q̈dã priuilegiatũ fulgorẽ in resurrectione ha
bebũt scd̃m Aug⁹ xxj. de ciuitate. Multo magis ergo
sanguis xpi. quẽ in passiõe pro nobis effudit. ad glo
riosam resurrectõeꝫ reparatus ẽ. tum qꝛ iste sanguis
xpi in passiõe effusus hũanũ genus sctificauit. ad he
bre. vltio. qꝛ hũanitas xpi. salutiferã ṽtutẽ habuit ex
ṽtute ṽbi sibi vniti. scd̃m damasce. li. iij. iõ necessariũ
fuit. q̄ ille saluber sanguis sic effusus. in resurrectio-
ne iũgeret̃ alijs partibus hũanitatis xpi. qꝛ non fuit
separatus a diuinitate. sicut probauit multipliciť Jo.
de turricremata corã papa pio et dñis cardinalibus
tũc etiaꝫ papa vt papa ꝛ nõ vt doctor deť miauit istõ
dubiũ. ꝛ silẽciũ de eo ãpli⁹ disputandi oĩb⁹ ꝛ singulis
iposuit. quare garruli de cet o taceãt. qꝛ xpũs dixit i
cena. Hoc ẽ corpus meũ. qd̃ pro vo. tra. ꝛ hic ẽ san.
me. qui pro vo. effun. Ex quib⁹ ṽbis xpi videt̃ eadẽ

esse vnitas inter sanguinē effusum|et sanguinē viuū. que fuit inter corpus xpi viuū. et corp⁹ mortuū. Sz corp⁹ mortuū et viuū xpi|fuit vnū et idē. vnitate suppositi. ergo et sanguis vnitate suppositi. tā effusus q̄ꝫ viuus. Huic cōcordat Jo. de poliaco. quarto quotlibeto suo. qui etiā d̄t. ꝙ tēpore passiōis xpi nō erat ī xpō aliquis sanguis superfluus. ꝛ sic totus sanguis eius ad perfectionē humane nature pertinebat. scd̄m ꝙ etiā prima ratio thōe iā dicta tenet. ꝛ per ꝯsequēs totus sanguis qui tūc effusus fuit. in resurrectiōe fuit reassumptus. Jdeo tñ nō sequit̄ scd̄m tho. vbi supra. ꝙ tot⁹ sanguis nutrimētalis. id est qui ex cibis generat̄. pertineat in xpō ad vitatē hūane nature. qꝛ cū an̄ passionē xpūs comederit et biberit. nichil prohibet ī eo fuisse aliquē sanguinē nutrimētalē. qui ad vitatē hūane nature nō pertineret. et quē non oporteret. ad corpus eius in resurrectiōe redire. Secus fuit de sanguine eius|ad perfectionē hūane nature pertinēte. qui fuit preciū sufficiēs nostre redēpcōis. j. ad Corin. vj. Empti enī estis precio magno. qꝛ iste sanguis fuit dei eterni nūq̄ꝫ corrūpendus que incorruptio nō inerat ei ex naturali vtute. sed ex vtute diuinitatis sibi vnite. j. petri. j. Nō corruptibilib⁹ ꝛc̄. sequit̄| sꝫ precioso sanguīe quasi agni īma. et incōtami ihesu christi. Jste est sanguis qui traditur nobis in sacramēto per oīa vnitus diuinitati. De isto sanguīe nichil mansit in terris. qꝛ si remāsisset. querit̄. quid erit de eo in fine seculi: nō est dicendū ꝙ corrūpat̄. quia sic

deus corrūperetur in vltima ꝯflagracōne. nec ꝗ tūc reassumatur a xpō. quia resurrectio xpi non iterabitur/et xpūs iam summā perfectionē habet igitur ꝛc. Si autē habeatur aliquis sanguis in quibusdā ecclesijs. de quibus dt franciscus maronis. et post eum magister rupertus in suo quadragesimali. in sermōe diei pasce. iste effluxit miraculose de quadaȝ ymagine xpi percussa. vel de hostia consecrata iudeis tradita. et per eos pūcta vt cōtigit parisius in vico iudeorum. scdm tho. vbi supra. ꝛ Jo. de poliaco vbi supra ad cōfutandā perfidorū iudeorū cordis duriciā. quibus datur signū in eternam vltionē. nisi fuerint conuersi ad veram fidem. nec talis sanguis debet adorari adoratione latrie propter se. sed propter cristū passum cuius passionē representat. sicut etiā xpi ymago. siue ymago crucifixi. vbi mens adorantis nō termiatur in re ista sic visa. sȝ in cristo pro nobis passo scdȝ tho. et ceteros doc. super. iij. sententiarū dis. ix. In ecclesia etiaȝ barchinonensi partiū aragonie ꝛ cathalonie qn̄qȝ publice predicabatur. ꝗ in sanguine cristi asperso et effuso in parasceue. non remansit deitas. quo cōperto magister Nico. roselli ordinis predicatorum/heretice prauitatis inquisitor scripsit clementi pape sexto. qui habito desuper solemni cōsilio cardinaliū ꝛ doc. rescripsit eidem. mandans per patentes litteras dicto inquisitori. qtūs dictuȝ articulum vt hereticalem et erroneum condemnaret/qd ꝛ in ecclesia predicta publice et solēniter fecit. ꝗ aūt rupert⁹

dicat) q certe littere date sunt a sede apostolica. pro certo loco vbi dicitur esse de sanguine christi naturali. vt in ecclesia monasterij beate marie in diocesi xanctonensi. Et in capella regis francie est spina cuz sanguine, et in prouincia prouincie ad sanctum maximinum in conuentu fratrum predicatorum| Et apud esculum. Item Racaneti. z Mãtue. z in nurẽberg) vbi lancea christi est. vbi tamen cruor non apparet. Ad hoc potest dici q quando papa pius huiusmodi dedit litteras abbati in diocesi xanctonensi. q materia illa nondum plene fuit discussa Aut surrepticie obtinuit per dolosos interpositores. Sicut et dominicus cum quodam canonico ecclesie sancti petri in vrbe falsificauit litteras pape innocẽcij octaui. homo magne opinionis in curia. filius medici eiusdem pape. qui magistraliter dictauit metrice supplicans ipi pape. sed iusticiam passus fuit. et quidam de ordine predicatorum non iuxta sua vota acceperunt. De eadem materia sanguis christi videatur Jo. gerson in sermone de circũcisione domini alphabeto vj. a. vbi sentit cum sancto tho. et Jo. de poliaco. et Jo. de turricremata. quasi per omnia.

Capitulum. x.

¶ Sanctus Augustinus in libro de mendacio. z habetur. xxij. q. ij. cap. j. dicit q mẽdaciũ maximũ est quando quis mentitur in doctrina religionis xpiane in his que sunt fidei. et bonorum morum. quia in istis duobus tota cõsistit summa religionis. qd mẽ-

daciũ non solũ fit verbo. sed et falso scripto et simulatis operib⁹. xxij. q. ij. cauete. Qui ergo superstitiose colunt et adorant ⁊ colentes defensant. mortalit̃ pec- cant. totiens quotiens. talis falsus cultus peragitur. Quia actus eliciti virtutum moralium. regulari debent actu imperato virtutum theologicarum. quarum fides fundamentum est. quia deus colitur fide. spe et caritate scd̃m Aug⁹ in enchiridion. Religio enim non est fides. sed fidei protestacõ per cultum exteriorẽ. secunda secunde. q. xciij. ar. primo. Sic et superstitio est infidelitatis protestatio. per exteriorem cultum. Qui ergo credit cruorem aliquem miraculosum. habere virtutem cognoscendi hominum desideria. et exaudiendi vota. per miraculorum operationem. et peccatorum remissionem ⁊c̃. quã virtutẽ habere creaturam irrationabilẽ et inanimatam ⁊ hominibus dare est impossibile. quia soli deo hoc conuenit. ideo sapit heresim et superstitionem. et est contra primũ fidei articulum Credo in vnum deum patrem omnipotentẽ. dicit notanter in vnum. quia talis gratia soli vni fontaliter et principaliter conuenit. nanq̧ sola diuina virtus vera miracula facit. scd̃m thomã in prima parte. q. cxiiij. ar. iiij. Secundo tales peccãt in spe. quia tanta ducuntur superstitione et vana spe miraculorum fiendorũ a talibus cruoribus q̄ nolũt informari et ab errore reuocari allegãtes frequentiã miraculorũ. Nõ potest esse spes ordinata. vbi deficit fides catholica. qui ẽ sbã. id ẽ basis ⁊ fũdamẽtũ toti⁹

edificij spūalis. rezū sperādarū. argumētū. id est certa probatio. nondum apparenciuz. s. rerum futurarum ad Hebre. xj. Et claret q sine fide. s. recta. nemo potest placere deo. patet ergo q fides manifestat sperāda. Ideoqz assumens speranda a fide non manifestata. deordinat spem. Tercio tales peccant in dei caritatem. allegantes diuini cultus augmentuz in tali loco. Quia omnis superstitio quantū contrariatur religioni. tantum contrariatur caritati. Quia religio est virtus pertinens ad debituz iusticie. quo deo obligamur in testimonium vniuersalis dominij. vnde deum tenemur super omnia diligere tota anima tota mente. Mathei. xxij. et scdm thomā secunda secūde vbi supra. Claret autem lucidissime. q maxime ledit diuinam caritatem qui honorem ei debitum nō exhibet. vel alteri exhibet cui non debetur. vel aliter qz honor exhibendus est exhibet. Quia superstitio dicitur a superstes. vana et superflua religio siue obseruatio. siue ydolorum cultura. quia tales errant et delirant sicut superstites. id est senes sensu deficientes. quia illum quem fide confitentur. non vt deum vnum et verum colunt et recognoscunt. vt dicitur ad Romanos primo. Et sic cultus superstitiosus sapit errorem in fide. spe. et caritate. Latria latrie est seruitus que soli deo debet exhiberi. z est virtus cardinalis. que reducit ad iusticiā. que reddit vnicuiqz qd suuz ē. z nō alteri. vt in insti. titu. primo. Verū tn̄ est q caro siue hūanitas xpi dupliciť pōt cōsiderari

vel vt ē ꝯiūcta v̄bo.ꝛ sic nō debet̄ ei latria.s; yperdu
lia/vel vt ē vnita v̄bo in vna ypostasi siue in vna per
sona ꝛ sic debet̄ ei latria Uide Aug⁹ super illo v̄bo
jo.xiiij. Nō turbet̄ coꝛ vestrū. ymagini etiā xpi vt ē
res quedā.sic nō debet̄ ei aliquis honoꝛ.s; vt ē yma
go.sic debet̄ ei latria qꝛ motus adoꝛātis dirigit̄ ad
ymaginē ꝛ ad ymaginatū finaliter. Dulia aūt est ho
noꝛ siue seruitus que debetur homi.siue sanctis dei.
Et ꝯponit̄ cū yper qd̄ est supꝛa.ꝛ d̄ꝛ yperdulia lie.ꝛ
ꝯuenit hūanitati xpi vt dictū est certa ꝯsideracōe.bea
tissime virgini .ligno vitali.clauis xpi lanceeq; eius
Quia huiusmodi vnice ꝛ singularit̄ iuuerūt et auxe
runt salutē nostrā. Uersus. Moꝛtalis duliā.latriam
dic oīpotētis. Recte et pꝛopꝛie honoꝛ siue dulia nō
debet̄ nisi diuinis.et existētibus in grā ꝛ v̄tute. Ob
stinatis v̄o in malicijs et demonibus nō debetur.qꝛ
oꝛdo ad virtutem ligatus est in illis Jō d̄t gꝛego.v.
moꝛaliū.c.cxiij.super v̄bo job.iiij. Nullus intelligit
ineternū peribūt qꝛ a mane vsq; ad vesperā succidun
tur.s.iniquitatis perpetracōe.ab exoꝛdio vite eoꝛum
vsq; ad terminū.qꝛ spernunt verū honoꝛē dei et gau
dia electis pꝛomissa.et tātū ad tēpoꝛalia anhelant.ob
cecati ꝛ fascinati in conscientijs et rationibus eoꝛum
Que sit afflictionis retributio nō cognoscunt. actio
nis sue pedē in pꝛofundū poꝛrigūt.qꝛ a luce intelligē
tie sponte sua oculos claudūt/voluptatibus diuersis
decepti.tēpoꝛalia que vident tātū diligūt.sic a seipis
alienati.nō vidēt vbi ineternū ruūt. Hec gꝛego. Et

q2 nō dimidiāt dies suos per penitentiā. iō sepe occi
dunt a dyabolo. z ab hominibus. aut male moriūtur.
et periodū suā naturalē nō attingūt scđm cassiodorū
super psal. liiij. in fine super vsu. Viri sanguinū z do
losi non dimidia. dies suos. bella. lites guerras sine
causa instruūt occisiones permittunt dolosq; sine nu
mero. presertim in superstitione predicta connectunt
ideo si ad penitentiā non redierint. in ictu oculi ad in
fernū descendēt. Vñ quidā religiosus defendens ex-
positionē et exhibitionē cruoris in wylsnaco. ɔ vene
randū et eximiū viruz doctorē taken in magdeburg.
qui effecit potenter qtūs hostia ɔsecrata locaretur in
eadē mōstrācia super cruorē istū. ne ydolatria cōmit-
teret. Penitētia vera, vt sperat ductus. postea iens
cū indulgētijs ɔ bohemos. reuocauit errorē de am-
bonibus. dicēs vtinā in profunda turri inneruatus
sedissem. qñ huiusmodi cruori in willsnaco defensam
prestiti. Iste cruor iam cū multis alijs diuersis in lo
cis perijt. qui infinitas ydolatrias ɔflauerūt. Liquet
ergo q familiares taliū ecclesiarū. vt rectores. capel
lani. vicarij. iurati siue ecclesie prouisores. qui indi-
es iniusta lucra exspectāt. iō dissimulāt. et falsitati fa-
uent. in periculosissimo statu ambulāt. z sine vera pe
nitentia ɔfitētur et celebrant. iō totiens mortalit pec-
cant. q2 in aīa mortui sunt. et tñ celebrādo cibū eterne
vite sumunt a quo ipsi nō incorporātur. scđm thomā
in scripto quarti dis. ix. q. j. ar. iij. in corde questionis

Capitulum. xj.

¶ Qui vo allegant q̃ populus ꝯfluēs ad huius-
modi loca.perfundit multa deuocõe.errãt.qꝫ deuo-
tio dꝫ a deuouendo.⁊ est virtus inclinans voluntatē
hoīs.ad prompte faciendũ.qd ad dei seruiciũ perti-
net. qꝫ deuocõis actus est exterior actus latrie. scd̃a
scd̃e.q.lxxxij.ar.j.que soli deo conuenit. Et qñ deuo
tio ad sctõs dirigit̃.nõ ibi terminat̃.sꝫ trãsit in deũ.
quē in ministris suis veneramur.deuocõ ergo vt sit
vera.presupponit verã fidē.spem ⁊ caritatē dei que ĩ
illis deficit. Et quicquid viciat diuinũ cultuꝫ.viciat
etiã et deuocõeꝫ.scd̃m tho.vbi supra ar.ij. ad vltimũ
argumētũ. Quia deuotio ē pronitas voluntatis fa-
mulandi deo/vere/et nõ supersticiõse. Jdõ et si populꝰ
magna munera offert locis in talibus cuiuscũqꝫ ge-
neris supersticiõsum est.qꝫ scd̃m tho. vbi supra que-
stionibus.lxxxv.⁊.lxxxvj. sacrificare et offerre nume
rant̃ inter actus exteriores ipsius latrie.qui soli deo
debent̃. Et inter oīa offerenda.aīa qua deo cõiungi-
mur et beatificamur principalis est oblatio.illi ergo
soli offerre debemus principaliter visibile sacrificiũ.
cuius in corde nostro inuisibile sacrificiũ nosipsi esse
debemus scd̃m Augꝰ.x.de ciuitate. Sꝫ oīa que habe-
mus a deo accepimus.j. Paralip.vltimo. Que de
manu tua ac.dedimꝰ tibi.ergo execrabiliter et super
stitiose offert̃ ydolo cui nos cõmittimus sub spe salu
tis corporis et aīe suscipiēde.⁊ nõ deo.qd a solo deo
gratiose accepimꝰ Nullus ergo cruoribus istis.aut
ymaginibus vota sua faciat pro aīa aut corpore quia

superstitiosum est. vna eni ymago nō plus diuinita-
tis hz q̄ʒ alia. ideo vota soli deo principaliter sunt vo
uenda et soluēda. ysa. xix. Colent eū. s. solū deū princi
paliter in hostijs ꝛ muneribus. ꝙ aūt aliquid in ve-
teri lege ministris dabaꝛ̄ de oblacōnibus. aut ꝙ iā
sanctis dei offertur. hoc est minus pricipaliter. quia
a deo sunt oīa bona pricipaliter Jacobi. j. iō electos
dei. et mistros ecclesie honoramus vt mediatores. sʒ
finē in deū dirigere debemus Proprie votū debeꝛ̄
deo. promissio sanctis. et homibus in quibus ē vir-
tus et gratia. deo nosmetipsos et nostra offerre debe
mus. sanctis vo nostra in finē ad deū. nō tn̄ ymagini
bus aliquid diuinitatis attribuere debemus. nec fi-
dē nec spem in eis locare. sʒ in sanctis sub deo quos
honoramus tāq̄ʒ dei ministros. Vn̄ si quis talibus
ymaginibꝰ superstitiose expositis aliquid suasu stul-
torū sacerdotū. vel cuiuscūq̄ʒ promiserit. nō soluat. sʒ
in cultū diuinū i penitētia stulti voti eroget ꝛ soluat.
O q̄ʒsepe ipsi agrestes rei inanimate et irrationabili
dant latriā. cui nō debeꝛ̄ dulia qđ tn̄ eorū curati pro
curāt. ꝛ excusant. qui merito dicere deberēt illđ psal.
cxl. Nō declines cor meū in v̄ba malicie ad excusan
das excu. in pctis. Seneca. Omitte excusationē. ne
mo inuitus peccat. fatua ē pctōrū excusatio. vbi mul-
torū fit accusatio. Jeronimꝰ in quadā epistola. Mul
titudo sociorū. nō est alleuiatio peccatorū. iō nullus
questionarius siue questuarius in his se legitiē excu
sare pōt. q̄ pts ꝙ ipi vna cū confluētibus peccant in

fide.spe.et caritate.et v̄tutibus moralibus que ad la-
triā pertinēt que est summa spēs virtutū.et quidam
peccant in virtutibus moralibus.que ad iusticiā per
tinent exteriorē.vt patuit.sed heu nemo cōsiderat.qr
mathathias obliuioni datus est.j.machabe.iij. De
ymaginibus etiā notādū. q̄ tripliciter cōtingit yma
ginē mutari.s.miraculose.naturaliter et artificialiter.
Primo vt si emanaret sanguis ex ymagine percus-
sa. in testimoniū cōtumelie illi sancto cuius est yma-
go illate.non ergo sequitur q̄ huiusmodi ymago ex
ponatur populo.pro languoribus curandis aut pro
cōsimilibus.qr propter huiusmodi nō est illi ymagi
ni aliquid diuinitatis collatū.nam si in aliqua re.aut
pro aliqua re. aut per aliquā rem fit miraculū. nō iō
eidem rei cōfertur vlterior vis miraculorū. sicut fuit
de serpente eneo in deserto Numeri.xxj. cuius vir-
tus sanandi fuit tātū ad certū tpūs.cessante aūt causa.
cessauit et eius effectus|iō ezechias eū in puluerē re-
degit.alias eum iudei honore ydolatrie adorassent.si
cut et vitulū fecerūt.vide.lxiij.dis.c.Quia sancta ro
mana ecclesia textū cū glosa Itē si naturaliter ymago
fuerit humectata ex aere vaporoso.in ipsa cōdensato
ita vt sudare videret̄ aliquo tēpore anni.nō ergo de-
bet venerari amplius q̄ȝ prius.Tercio si artificialit̄
oleū mitteret̄ in ymaginē cōcauā que emitteret gut-
tas tanq̄ȝ sudans.nō ideo debet venerari| qr talis fal
lacia ē pernicōsissima que ad religionē pertinet scd̄ȝ
Aug' vt supra Scd̄o modo principaliter fit error ex

effectibus quibusdā extra ymaginē contingētibus. Quia ab insultis dicūtur quedā ymagines ambulare. et hoies in eorū infirmitatib' visitare sicut in soltwedel ↄtigit ymagini saluatoris. iō obtulerūt eidem nouos calceos. ymagines nō propt ambulare ecclesia romana admisit. sȝ propter simpliciū ruditatē qꝛ sunt libri laicorū. propter affectuū tarditatem qꝛ nisi ymagines essent misteriū xpī incarnacōnis et passionis. sanctorūqȝ eius laici feruēter nō caperēt ꝛ cum deuocōe et gestu tractarēt. Tercio propter memorie labilitatē. de con. dis. iij. perlatū. qꝛ propter huiusmodi apostoli vsum ymaginū introduxerunt. sicut et lucas certas ymagines xpī et btē marie depinxit. quarū quedā adhuc sunt rome. Sȝ postea dyabolus loquebatur deceptorie ex ymaginibus scđm ysidorū viij. ethimo. cap. xj. et fecit se coli. Ad ideȝ vide bonauentu. super. iij. sniarū dis. ix. q. ij. q' aūt legit. q' ymago saluatoris cuidā psallenti calceum aureū dedit de suo pede. potest ascribi deuocōi psallētis. vel illusioni diabolice propter supersticōeȝ. qꝛ nō valet ↄsequēcia a posse ad esse. xpūs non legit calceatus fuisse aureis calceis. Nec pnt ymagines hoibus salutis consilia dare. Nec est eis vtus miraculorū ↄtinua ꝛ permanēs attribuēda. iō pre ceteris nō dȝ dici gratiosa vt patuit de serpēte in heremo. ꝛ de helisei cadauere ad cuius tactū. mortuus surrexit. qđ tn̄ semel tātū factum est. iiij. Regū. xiij. Et si miraculuȝ contingeret verū apđ ymaginē. nō ymagini. sȝ soli deo ē assignā-

dum.qui mederi quecūq; voluerit quocunq; in loco sibi in salutē aut in damnū vt dictū est. quia ymago nichil diuinitatis per hoc accipit. Quia ymagines nō sūt vtēde ad aliū vsuz aut efficaciā.q̄z vniuersalis ecclesia eas acceptauit.nec ad cultū trahende.nisi cuz relacōe ad prothotipū scd̄m damasce.li.iiij.z basiliū Offerre etiā z pendere ymagines argēteas aut cere as añ eucharistiā. in signuz sperati vel accepti benefi cij recta intencōe. licitū est|q2 ipse solus mortificat et viuificat| Hic etiā in ecclesia cōseruātur in memoriā bn̄ficiorū sicut capisteriū bn̄dicti. Hic et in veteri te- stamento. Siluester etiā ɔstātino oñdit ymagines pe tri et pauli.quas diu ɔseruauit cū reuerēcia effigiato rū. Et si fieret ymago crucifixi de ligno vitali. plus alijs ymaginibus posset venerari.

Capitulum.xij.

¶ Incautissime ambulant qui istis diebus mira cula diligunt et de his gloriantur scd̄m grego.ome lia dominicali. xxvj. Ideo iudei insultantes xp̄ianis dicunt. Fides vestra si non est alijs fundata nisi mira culis.debilis est. Miraculorum quedam sunt ficta que non sunt sanctitatis signa quātum ad operantez. quia miraculum est fidei testimonium. Quedam ve ro sunt vera.et illorum quedam fiunt in fidei testimo niū.que etiam fieri possunt per malos Mathei.vij. Domine nonne in nomine tuo prophetauimus.de- monia eiecimus. virtutes multas fecimus. vbi se- quitur. Discedite a me qui operamini iniquitatem.

Quedā vo in orōsione persone sancte.et talia tantū fi
unt per bonos et tñ nemo talis debet coli in hac vi
ta propter miraculorū operationē.quia quilibȝ indi
get adhuc suffragijs aliorū. ꝛ ignorat mētis sue inte
riorē reuelacōeȝ.Si tñ ds deuotas mentes vtrimqȝ
reuelaret.pro implorandis mutuis suffragijs in pro
posito nō reprehenderet.Itē homo mortuus nō ca
nonisatus.licet sit sctūs cognitus.et miracula faciat
tñ publico officio.nō dȝ honorari in ecclesia vt i cle
mētina de reli.ꝛ ve.sanc.Si dñm per doctores.Ad
canonisacōeȝ aūt requirit necessario vita eminentis
meriti.tribulatio ꝛ persecutio pro veritate et ecclesia
dei.ꝛ miraculū.vide cap.Audiuimus.ꝛ cap.Cū ex
eo.de reliquijs ꝛ ve.san.Et eodeȝ ti.li.vj.c.vnico.s.
gloriosus ds in textu ꝛ glo.Potest tñ quis in secreto
alicui defuncto quē sanctum credit preces porrigere
vt pro ipso ad dñm intercedat scdm Innocē.ꝛ hostiē.
et glo.ibidē.sȝ solemne officiū dari ei publice nō dȝ
ab ecclesia.nisi sit canonisatus.Uti etiā reliquijs san
ctorū vel rebus sacris.nō ex diuino instinctu.nec ex
ecclesie ritu.sȝ pro libito discurrentiū per domos ad
infirmos per eos curandos vt dicūt.causa lucri.exe
crandum est.ad hoc vide pulcrū passum in scda scde
q.clxxviij.ar.j.in rñsione ad primū.Quia principiū
operandi miracula non est cōicabile alicui creature.
tanqȝ qualitas permanēs.Un̄ claret.ꝙ si semel per
aliquā rem ds miraculū fecit.nō ob id eadē res tra
henda est ad vsum cōtinuū operandi miracula.sicut

premissum est de ymagine percussa. Itē q mens fa-
cientis aliquid. ad qd sequit effectus miraculi quem
ds operatur. a deo moueatur. ad hoc agenduz. sicut
moyses in virga sua multa miracula fecit. nō sine spe
ciali mocōne diuina. si quis aūt ꝯsimilia facere presu
meret. deū non modice tēptaret. qz ds oibus sanctis
non pariformiter facere miracula concessit scdm gre
goriū in dialogo. nam petrus mare calcauit. qd pau
lus mīme fecit. nō ergo sequitur q paulus sit mino-
ris meriti q̄z petr⁹. iō dt Aug⁹ in libro. lxxxiij. quest.
Non omnibus sanctis ista attribuūtur. ne pernicio
sissimo errore decipiātur infirmi. estimātes in talib⁹
esse maiora dona. q̄z in operibus iusti. quibus vita
eterna cōparatur. Signate misteria horū verborum
Item res sacramētales vt corporale. calix ꝛc. a popu
lo non debent recipere pocōrem rōem veneracōnis
q̄z habz ex ordinacōne ad vsum ecclesie vniuersalis.
vt si corporale ab hostijs ipositis trāsformaret mul-
to tēpore. nō propterea dz singulari deuocōe custodi
ri et reuereri. q̄z alid corporale. sic factū fuit in wilsna
co ipsi corporali. ꝛ trib⁹ cereis. nō sine errore. Quia
efficacior debet esse ratio veneracōis sacramentaliū
ex vsu sacro ad quē sunt deputata et sacrata. q̄z ex mi
raculo vero. minus. falso. Omnino igitur seruetur
vsus sacramentalium iuxta ecclesie institutionem. et
non aliter. licet agrestis populus aliquando ex stul-
ta deuotione alium affectet vsum. vt quidam missa fi
nita: faciunt ventilare corporale ad facies eorum

putãtes se aliquid diuinitatis aut grã recipere. Euã-
geliū ex mera deuocōe propter verborum sacrorum
virtutē pōt quis in collo deferre. nisi assit certa super
sticō. ¶ Ex his ꝛ similibus claret. q̄ de ambonibus
pronūciantes miracula nō rite examiata. pro modico
xenio nō parū errant. qꝛ sepissime ficta sunt inuenta.
Quia quidā vouerūt in infirmitate. ꝛ votū soluerūt
infirmitate permanēte. secreta rōne dei. vel naturali-
ter aut medicinaliter sunt curati. Vel captiui de sua
et aliorū industria ꝛ labore liberati. ꝛ tñ cū multa ad-
dicōe proclamāt predicatores questuarij huiusmodi
facta vt euidēcia miracula. et mortaliter peccāt. quia
aduersus deū falsum loquūtur testimoniū. qui ē sum-
ma veritas. et summa potētia nō indigens nostro men-
dacio pro sue magnificētie recōmendacōe. Job. xiij.
et Prouer. xix. Testis falsus non erit impunitus.
Quia maiori scelere laudat᷑ in deo falsitas. q̄ʒ vitupe-
ratur veritas. vj. q. j. Si oia. ꝛ est oracius poeta. In sil-
uā ne ligna feras. nec solē facibus armes. Iste sol iu-
sticie est oipotens. ꝛ opis aliene non indiguus. Vñ
aplūs dt. j. ad Corin. xv. Inuenimur falsi testes dei.
si dixerimus christum resurrexisse. si non resurrexit.
Ideo omnes prelati. principes. ꝛ omnes alij his er-
roribus consentiētes in locis vbi huiusmodi hostie
et cruores sic reponuntur pro questu. mortaliter pec-
cant ꝛ ydolatriaʒ incurrunt que est maximū malum.
xxvj. q. ij. Si de area. qꝛ potentes sunt huiusmodi er-
rores extirpare. ꝛ nolunt eris concupiscētia permoti

Salomon nō credidit ydolis immolandō.xiiij.de ciuitate ca.xj.post mediū.z.iij.Regū.xj.z.xxxij.q.iiij. Salomō.licȝ blandicijs/fatuis mulieribus delubra in mōte oliueti cōstruens cōplacuit/ que añ mortem non destruxit.cuȝ tñ potuit.iō ꝙplures doctores eū dicunt eternaliter damnatum.nisi in suis nouissimis mométis/ méti habuit.ꝙ destruere voluit.q2 ista delubra lōge post eius morté stabant vsqȝ ad tépora iosie.iiij.Regū.xxiij in medio. Wulgus etiā a lōge aduentans audiens huiusmodi falsas miraculorū promulgacōes.flendo ydolatrat.z reuertés ad lares proprios ꝙplurima falsa magnificādo adijcit instinctu dyaboli.z tota terra currendo et stulte vouédo excitatur.clamādo et eiulando. O cruor sancte miserere mei.succurre michi.sana me.adiuua me. z sic ydolatria crescit in infinitū.et quis extinguet eam?

Capitulum.xiij.

Ubi notandū ꝙ miraculū dr ab admiracōe.s. qñ ea videmus et audimus. quorū effectus est manifestus.causa aūt nobis est occulta. Ad ꝯparationem tñ diuine potētie nullū pōt dici miraculū.quātūcūqȝ etiam magnum fuerit.ysa.xl. Ecce gentes quasi stilla situle zč. Sȝ dr miraculū ꝙtū ad facultaté nature quā excedit. rusticus etiā miraē solis eclipsim. astrologꝰ nō miraē. Et illō est verū miraculū a deo. qd habet causam oībus occultā. hec aūt est ds. Uñ dt Jo.an. in glo.super ca.gloriosus ds prefato.li.vj.ꝙ miraculū quatuor dȝ hrē vt sit miraculuȝ Primo ꝙ nou ex

arte. nec ex dyabolo cõtingat. Scdo q sit contra naturã. Tercio q nõ sit ex vi verborũ. sicut vi verborũ consecratur hostia. Quarto q sit ad corroboracões fidei. vide ibi lacius. pensanda permaxime sunt quatuor ista quibus bene discussis claret. q inter mille mira. vix est vnum verum miraculũ quod a deo est. in istis questuosis causis et tamen per centum annos vel prope proclamata sunt talia. si rite examinaretur. mendaciũ inueniretur. His omnibus quidam modice fidei non contenti. faciunt miracula inscribi. appendunt. ferramenta baculos ymagines cereas. vincula publice ad parietes ecclesiarum ipsorum questuum. et per hoc perpetuo impingunt saluatori nostro et deo vero falsa testimonia. nam vera miracula sunt quedam diuina testimonia. ad Hebre. ij. Contestante deo. s. legẽ euangelicã signis. s. non naturaliter nõ medicinaliter per tẽporis successium. sed in instanti factis. sicut socrus petri in momẽto sanata est a xpõ de febribus. Math. viij. qd fuit verũ miraculũ. et prodigijs. que nõ pñt fieri per naturã. nec qñtũ ad substãtiã facti. nec qñtũ ad modũ fiẽdi. sicut illũiatio cecorũ. et sanatio leprosorũ. et talia dicũt prodigia quasi procul a digito. id est ostẽsiõe. quia rõ et cognicõ cause taliũ est supra naturã hũanã. Portenta aũt adhuc sunt maiora que nõ solũ excedũt naturã hũanã. sed eẽ vidẽtur otra naturã. sic q vgo manens. virgo pariat. ysa. vij. Luce. ij. et q hñs verũ corpus. per alia corpora. absq eorũ diuisione trãseat. sicut xpũs ad discipulos ianuis

clausis intrauit. Luce.xxiiij.et Jo.xxj. Et talia dicūtur porteta quasi in longinquū tensa. sequitur et varijs virtutibus et.ss. distribucōibus scd̄z volūtatē suā.s. dei|qui talia apostolis.s.fidē spem et caritatē donaqz liguarū actuū scd̄o.j.ad Corin.xij.gratuitate ex diuina liberalitate.et nō meritis apostolorū et predicatorum donat. Nec hoc sufficit his bonis peregrinis. sz cū redierint a peregrinacōe ad propria faciūt huiusmodi falsa miracula et a suis curatis et capellanis promulgari in maius testimoniū falsitatis cōtra deum. Jō permissione dīna et sua exigente perfidia plures infirmitatibus a dyabolo torquentur.in finē vt talia voueāt.et ydolatriā cōmittāt atqz amplificēt. ¶ Jōqz predicatores|pro deo|informent suos ita cursitantes q̄ si pergere volunt|in istis locis questuū.q̄r cōpesci a cursu nō pn̄t. q̄ primū genuflectāt in choro coram sacramēto eucharistie ꝯfitentes. et grās agentes|q̄ si quid gracie cōsecuti sunt|aut consequi possint|non a cruore. sz a deo celi eis cōfertur|a quo omne datum optimū.et donū perfectū. Jaco.j. Hic visitent hostias illas expositas siue cruorē et dicāt. Si deus es tu aut vera hostia xp̄i adoro te.sinautē mime. Ad cruorem v̄o miraculosum dicāt.si quid numis aut gratie habueris diuinitus tibi collatū facio tibi honorē.reuerentiā et veneracōez vt creature dei. Siquomin⁹. loco tui colo deū celi pro oībus donis et bn̄ficijs suis michi īmerito collatis . Et sic pōt oīs homo preseruari ab ydolatria. et deo falsuz nō imponit.nec fi-

des catholica. in cordibus simpliciū cōfundit͛. Item iniūgat curatus eis ꝙ huiusmodi peregrinacōez et fatigā pro honore dei principaliter. et tanqꝫ penitentiā pro suis pctis. in supplecōez penitencie canonice seruande. obediēter suscipiant. Si igit͛ tūc hō bñficium curacōis ꝯsequit͛ / diuine miscdie. ꝛ nō tali cruori asscribat. ꝛ inuīcibilis ignorātia simpliciū sic excusari pōt a tāto. Ministri tñ taliū ecclesiarū. magis de errore populi doleant. qꝫ de questu gaudeant. qui tñ in suis cōsciētijs periculose ambulāt. Mathei. xviij. Qui scādalisauerit vnū ex his pusillis expedit ei vt mola asinaria sus. col. ei⁹ ꝛc͂. Indulgētie vo ad huiusmodi ecclesias si date fuerint tali respectu. nulle sunt. qꝛ false narrādo. nichil est impetratū. nāqꝫ supersticō in loco isto nō est reuelata datori indulgentiarū. deficit ergo legitima causa dacōis indulgētiarū. et fides vera ipsius populi circa cultum dei. Quatuor enim scd̄m doctores ad indulgētias veras ꝯcurrunt. duo ex parte dantis. et duo ex parte recipientis. ꝛ sic tantū valēt. quātū sonāt. id est. xl. dies indulgentiarū. valent. xl. dies canonice penitēcie. sic ꝛ de anno intelligat͛ / ꝛ sic ꝯsequēter vt ptꝫ per sanctū tho. ꝛ plures alios super. iiij. sententiarū dis. xx. q. j. ar. iiij. ꝛ. v. ¶ Tales questuarij etiā dant signa plūbea. vt in signū eminētis grē illius loci deferant͛ per vniuersum. que et rubedie quadā tingūt. que in vitate nō ē in isto cruore. qꝛ totus cruor disperijt vt in cismaria in odeslo in wylsnaco in dobberaen / in blomenberch. Falsa sunt

igitur talia signa. q2 sunt et deferunt sine signato. nā significare est potētiā obiecti in cognicōez ducere. et illō obiectū siue signatū nō est in rerū natura. igit̄ rc.
¶ Quidā etiā dubitāt de hostia trāsformata. vtrum sit vere cōsecrata. iō de nouo cōsecrāt ad cautelam. ne populus ydolatriā adorando incurrat Sz heudolor populus hostiā talē nō principaliter adorare intēdit. q2 i suis ecclesijs proprijs sacramētū hz. sz per maxime tincturas illas aduertit r adorat tanq̄z sanguinez abstractū q2 illis vouet qd̄ est valde erroneum. quia adoratur incertū pro certo. falsum pro vero. transitoriū pro eterno. nāqz cū defecerint spēs panis triticei in loco tincto. tunc a quibusdā nō credit̄ ibi esse corpus xpi. vt dictū est in capitulo. vij. q2 sacerdos tempore cōsecrationis sub illa specie rubedinis nō cōsecrauit. nec illā rubedinē sacerdos postea pōt cōsecrare. q2 nō est verū substātiale materiale illius sacramēti inter quatuor substantialia. q2 trāsformatio posset esse tanta q̄ spēs panis posset transmutare vt etiā infra dicetur ibi. Utrū ad veneficiū siue ad irrisionē siue cōtumeliā dei. sacerdos possit cōsecrare. vide ibidem. Si spēs vini mutarētur in sanguīez. dubitatur vtrū celebrās debeat sumere vt sanguinē xpi. sic videtur esse in proposito. Est ergo talis recōsecratio hostie trāsformate ꝯ xpi institucōez. r ecclesie vniuersalis ritū q2 panis cōsecrādus dz esse mūdus r nō tinctus. imundus est ergo valde qui huiusmodi nouuz et falsum ritū addit. q2 ydolatriam addit et non tollit

per nouã cõsecracões.ex quo populus figit in adorã do menté ad tincturas.nõ ergo valet excusatio de re baptisacõe pueri.vbi est dubiũ vtruz sit baptisat᷑.q2 baptismus est de necessitate.hec aũt recõsecratio.nõ est de necessitate salutis.s3 de vtilitate questus z aua ricie.

Capitulũ.xiiij.

¶ Quidã etiã questorũ arbitrãtes se obsequium prestare xpõ dicũt.Ecce spiritus dñi vbi vult spirat Jo.iij.Et q2 spirat nobis frequentibus chorũscans miraculis amplificemus.in altũ erigamus. venusta te cõstruamus ei nouũ tẽplũ.q2 gloria z grã respexit nostrũ locũ.edificant ergo ad honorẽ sancti cruoris vel alterius ymagis quã dicũt esse grõsam ecclesiam quã noĩant ad sanctũ cruorẽ.vel ad sanctã crucẽ.itelli gere nolẽtes.quid sit sanctũ.Scitur pro vo q locus supersticõis nõ est sanctus.q2 honor dei ibi pñcipa liter nõ querit᷑.qd sic notat᷑. q2 fotores talis loci op ponũt se salutiferis doctrinis eos de eorũ errore cor ripiẽtibus tanq̃ ceci et surdi.ducesq3 cecorũ. Jõ po pulus tãtũ aberrat q stãte vo sacramẽto eucharistie in altari.magis venerat᷑ hostiã tinctam q̃3 verũ sacra mẽtũ q2 credit eã efficatiorẽ esse miraculis. putãs eẽ xpi naturalẽ sanguinez id qd in hostia tincta vident. Iste locus sanctus est vbi ds vere habitat. vt dicit᷑ Geñ.xxviij.Exo.iij.z Math.iiij.vbi iherusalẽ ciui tas sancta noiat᷑.nõ ille locus vbi fit dolosa adinuen tio supersticõis falsa miraculorũ promulgatio.popu li xpiani deceptio.z aiarũ corruptio. De᷑ pñcipalit᷑

ſanctus eſt. hinc electi in celo. tercio veri religioſi cu iuſcūq; ſtatus qui in iuſticia et ſanctitate coram deo et hoībus militant. Luce. j. quarto vaſa ſancta. non per ſe. ſed per reſpectū aduenientē extrinſecus. ſecunda ſecunde. q. lxxxj. ar. vltimo. Diuina eni virtus nō fundatur ſuper re ſuperſticōſa. que de per ſe ē mala. malum autē vt malū deo nunq; placuit. Ingemiſcat ergo quiſq; vere catholicus ſuper hac re. q2 ī medio nationis ſancte honor fit dyabolo. ⁊ nō euigilat profeſſus. nec vir eccleſiaſticus ex officio ſuo. nec litteratus ex ſcientie dono. nec principatus nec poteſtas: non quēq; iniuriando. ſed iniuriam chriſti deteſtando. Quare dicit chriſtus. Mathei. xij. et Luce. xj. Qui non colligit mecum. diſpergit. ideo et ipſe diſpergetur et diſperdetur quando nullus liberabit. q2 etiam ab hoſtia quandoq; emanauit ſanguis quando iudei eam pupugerunt. per hoc non probatur. q2 hoſtia fuit vere conſecrata. nunquid petra in deſerto largiſſime bina vice euomuit aquas. Numeri. xx. et Exodi. xvij. vbi tamen aderat peccatum diffidentie. ſicut et in iudeis. de pe. diſtin. ij. Si enim. Deus tamen operabatur gratiam ſuam in creatura ſua non conſecrata. Quia prepotens eſt operari ſcdm ſuam maieſtatem et omnipotentiam in quacunq; creatura ſibi congrua. ſiue propter diſcredentiā perfidorū iudeorū. ſiue propt timorē et reuerentiā fideliū ſuorum in quocunq; loco. et quacūq; re. ſiue ſctā ſiue imūda.

sic exiuit sanguis de ymagine in curia romana. et in colonia agrippina propter lesionẽ perfide ꝛ maliciose factam. sic etiã iudeus flagellauit ymaginem sancti nicolai. ꝛ emisit sanguinẽ. nõne egiptũ ds extermina uit per angelos malos. psal. lxxvij. Nonne per ange lũ bonum exercitum sennacherib vna nocte occidit.

¶ Inter miracula dei etiã est ꝯparatio. scd̃m tho. in prima parte. q. cv. ar. viij. in corde. Quia quedã sunt magna. sicut subito dare pluuiã vel ignem de celo et subito exurgere a febribus. subito mare ꝯdensare vir tute diua absq꜡ naturalibꝰ causis. Alia sunt maiora. vt illũiatio cecorũ. resuscitatio mortuorum. qꝛ natura põt vitã causare. sꝫ nõ in mortuo. et põt prestare visũ. sꝫ non ceco. Tercia sunt maxia. que nullo mõ natura facere põt. sicut facere qꝫ sol retrocedat. aut qꝫ corpus hũanũ glorificet̃. aut qꝫ duo corpora sint simul in eo dẽ sicut ihũs trãsiuit per ianuas clausas. vt supra dictũ est. Sic dꝛ maius miraculũ qd̃ magis excedit facultatẽ nature. Nõnunq꜡ etiã diua permissiõe heretici miracula faciũt. sꝫ fide eorũ perdita. nulliꝰ apd̃ deum sunt meriti eorũ miracula. qꝛ caritas in hoibꝰ et hũilitas ꝛ nõ v̾tutuꝫ signa dñt venerari. xx. moraliũ. ca. xxx. super v̾bo job. xxx. a. Quorum v̾tus manuũ michi erat pro nichilo. ꝛ vita ipã putabãtur indigni Quia vera v̾tus in amore dei ꝛ proximi est. nõ autẽ in ođsione miraculorũ. Vñ Jo. xiiij. In hoc cognoscẽt oẽs hoies qꝛ mei discipuli estis si dilectionẽ habueritis adinuicẽ. sentiamus igit̃ vera de deo. ꝛ de

proximo meliora q̃ȝ de nobiſmetipſis. et diligamus proximos ſicut noſmetipſos. ſic miracula nō deſunt nobis. Sepe tñ talia faciūt magi. qualia ſancti. diuer ſo tñ iure et fine. Iſti faciunt querētes gloriā ſuā. illi vō querētes gloriā dei. ꝛ iſti faciūt per quedā priuata cōmercia. ſ. dyaboli. illi aūt publice iuſticie adminiſtracōe et iuſſu dei. cui cuncta creata ſubiecta ſunt. ſcd̄m Aug' in li. lxxxiij. queſtionū ꝛ ſanctū tho. i prima parte. q. cxiiij. ar. iiij. ad ſcd̄m. Seducūt qñqȝ diaboli ipōs hoīes incautos operacōne miraculorū large ſumēdo miraculū. nō tñ vere pñt hoīem mortuū reſuſcitare. nec corpus hūanū in corpus beſtiale mutare. Apparētiā tñ pñt facere. qꝛ ab interiori pōt diabolus īmutare fantaſiā hoīs et etiā ſenſus corporeos vt aliquid aliter videat̄ q̃ȝ eſt. Etiam ab exteriori. formādo corpus ex aere cuiuſcūqȝ forme ꝛ figure. ꝛ illd̄ aſſumēs, viſibiliter quibuſdā modice fidei apparet et illudit eis multiplicit̄. in finē vt eos ſuperſtitioſos efficiat et deo incredulos. Aliqñ etiā circūponit cuicūqȝ corporee. quācūqȝ corporeā figuram vt in eius ſpē videat̄. Hec Aug' ꝛ thōas vbi ſupra. His modis etiā quedā muliercule multa faciūt mala preſtigia arte dyabolica, ſic preſtācius portauit merces in dorſo in partibus italie, qꝛ videbat̄ ſibi ꝙ eēt aſinus. nā ludificāt demōes aīas ꝛ corpora hoīm. nō tñ permutāt Sic troya deſtructa ſocij diomedis greci regis. cōuerſi ſunt in volucres rapaciſſimas. Et ſocij vlixis ī beſtias, ſcd̄m Aug' de ciuitate li. xviij. c xvij. ꝛ. xviij. et

in boecio de cõsulatu li.iiij. metro.iij.a. ⁊ scd͂m tho. de malo.q.xvj.ar.ix. Hec omnia permittit deus ipi dyabolo ⁊ mẽbris eius vt probet fidẽ suorũ.vt patet Deutro.xviij.b.qd͂ mẽti cõmẽda. Idcq dyabol' nigromãciã primo mulieres perdocuit vt talibus effectibus insolitis sibi homĩes attraheret.et a fide vera alienaret.in finẽ vt sic morerent̃ sine penitudine.⁊ baratrũ peterent. Homo ergo fidelis et in fide stabilis miracula non petit. Quia iã ecclesia in fide est firmata.secus fuit in primitiua ecclesia scd͂m grego. xxvij. moraliũ.c.lij.et.j.ad thimo.v. ⁊ de iureiurãdo.c. Et si xpũs. Añ.xxij.de ciuitate ca.viij.d͂t Aug' Quisquis adhuc prodigia inquirit vt credat. magnũ ẽ ipse prodigiũ.qui etiã mũdo credẽte.nõ credit. Quod vbũ si simplices masticarẽt. nõ sic ad diuersos cruores discurrerẽt. Quia scd͂m grego. Fides nõ habet meritũ.vbi racõ hũana hꝫ experimentũ. In fine autẽ mũdi rarissime fiẽt miracula scd͂m Isidorũ.vt persequetiũ seuicia audacior fiat. Scd͂o vt sctõrũ paciẽtia euidẽti' cõprobet̃. Tercio vt illorũ qui casuri sunt leuitas oñdat̃ Et si mõ antixpũs seuiret.multos leues et instabiles inueniret. Quia qui deuꝫ tẽpore pacis nõ amat.tẽpore belli ad fugam proculdubio anhelat Quesitũ est etiã sepenũero nostra tẽpestate ab obsessis ꝯfluẽtibus ad ecclesias vbi erat hostia trãsformata cũ cruore.vtrũ esset verus cruor et vera hostia rite cõsecrata ⁊c̃. Ecce quãta vesania euãgeliũ ⁊ cetere sacre scripture nõ attẽdũtur| ⁊ a patre mendacij veritas

perquiritur. Qui tñ cũ in proprijs loquit̃. mentit̃. Jo.viij. in cuius ptãte si staret oẽs ydolatrare faceret.

¶ Capitulũ.xv.de modica saltẽ informacõe simpliciũ.ipius eucharistie.id est bone grẽ

¶ Tanta est illius sacramẽti sublimitas.ꝙ naturã et sensuʒ hũanũ excedit.iõ q̃nq; sancti doctores de illo scribẽtes simplicibus videtur discordare.q2 mẽs humana illõ diuinitatis pelagus in hac via perfecte attingere nõ põt. Mathei.xix. Que impossibilia sunt apud hoĩes.possibilia sunt apud deũ. Jõ primo sciẽdum scdm Alex.de ales parte quarta summe.q.xxix ꝙ ɔgruebat tẽpore legis nature.moisaice.ꝛ grẽ.hoc sacramẽtũ prefigurari.nõ vna sʒ octo prefiguracõnibus. Primo rõne sue dignitatis.q2 est excellentissimũ sacramentũ noue legis. Scdo rõne difficultatis ad credendum.iõ necesse fuit vt certis figuris manuduceremur ad illius credulitatẽ. Tercio rõne significõis.q2 xpũs passus pro nobis.quo nobis vita dat̃ hoc sacramẽtũ signat. Figure aũt tales sũt octo. Prima oblacõ panis ꝛ vini ipiꝰ melchisedech Geñ.xiiij Scda fuit agnꝰ pascalis Exo.xij. Tercia datio mannatis Exodi.xvj. Quarta.aqua que fluxit de petra. Numeri.xx.ꝛ.j.ad Corin.x. Quinta fuit in diuersis sacrificijs ĩ lege. Leuitici.ij.ꝛ ĩfra. Sexta in edo quẽ coctũ obtulit manue Judicũ.xiij. Septĩa ĩ fauo mellis.j.Regũ xiiij. Octaua ĩ fluxu aque ꝛ sanguĩs de latere xpĩ Jo.xix. ¶ Jtẽ hoc sacramẽtũ debuit ĩstitui non tẽpore legis nature nec legis scripte.sʒ tempore

legis gratie scdm hugonē. vt homo cecus z infirm⁹ magis cognosceret suam imbecillitatē. ignorantiam et anime infirmitatē. quia nemo poterat ei succurre-re. nisi deus et homo in vno supposito. cuz fit hoc sa cramentū memoratiuū nostre redemptionis. ostensi-uū integerrimi amoris redimētis. cōpletiuū vmbre prefigurantis. De eodem vide infra sanctū thomam Et licet hoc sacramētū habeat binas species. s. panis et vini. et multa noīa. est tñ vnū. et nō plura in omni-b⁹ altarib⁹ et locis vt infra dicet̃. Et qñ dr̃ hoc ē cor pus meū. tūc nō fit trāsbāciacō. nisi in fine toti⁹ orōis scdm tho. et richar. quos angelus sequit̃ in summa sua. Brixieñ. aliter mouet̃ vt infra. sz nō tenetur. Si vero sacerdos diceret tantū verba cōsecratiōis. non premissis alijs verbis | quibus prefata verba conse-cracōis determinarent̃. ad corp⁹ xpi. nō consecraret scdm scotū super iiij. dis. viij. et angelū. Thomas tñ tenet cōtrariū. qd̄ tñ pluribus doc. nō placet. sicut et illd̄. si quis in irrisionē aut veneficiū cōsecrare vellz. vt ifra dicet̃. Quia in his obscurissimis certior via ē tenēda. ne supersticō aut ydolatria surrepat. Et nul lus sacerdos sit adeo mente alienatus q̄ mistret po-pulo partes nō ꝯsecratas. loco corporis et sangis cri sti. sub maxis penis vtriusq3 fori. s. iurisdictōis et pe-nitētie. Sz diceres quare nō dr̃ cū cōsecrat̃. hoc ē ca ro mea. cū xpūs dicat Jo. vj. Caro mea vere ē cibus Dicēdū scdm alex. de ales vbi supra. q̄ corpus xpi est res huius sacramēti. z nō res tantū. sz res z sacra

mentũ.s.corporis mistici.cuius & si in quadã genera litate omnia membra sunt similia.s.similitudine fidei et iusticie.tamẽ distinctionẽ hñt et differentiã q̃tum ad officia et dona.j.Corin.xij. Corpus nõ est vnum membrũ.sed multa.glo. In ecclesia non omnes sunt vnius officij et doni debet ergo in consecratione exprimi essentia sacramẽti.et significatio eius.id est verum corpus cristi et misticuz.id est ecclesia.j.Corin. xij.Omnes vnum corpus sumus in christo. Tum quia sacramentum hoc representat mortem christi: sz xp̃us passus fuit in toto corpore suo ĩ diuersis mẽbris.nõ solũ in carne.igit̃ &c̃. Nec sunt alia ṽba quibus d̃s dedit ṽtutẽ trãsubstãtiãdi.nisi istis. Hoc est corpus meũ. Ecclesia apposuit hãc dictionẽ enĩ que omitti nõ dz friuole sub pena pctĩ mortalis. nec oẽs euãgeliste eandẽ formã omniũ verborũ añ et post cõsecracõez seruãt.iõ apostoli et sctĩ p̃rẽs ṽba euangelistarũ sic collegerũt.vt in canone habẽtur.q2 sic creditur xp̃ũs ea expressisse. licet euãgeliste diuersa verba ponãt. Et sacer caracter sacerdoti eternalit̃ impressus in prolacõe horum verborũ.habet illam virtutẽ trãsubstantiandi effectiue factiue et causatiue.quã laicus nõ habet.etiam si hec verba proferret.licet significatiue hec verba proferre possz. de hoc lacius vide.de celebratione missarum. Cum marthe offi fungaris.& xj.distin.c.Ecclesiasticarum.et distincti.xij. Illa. Et verba consecrationis non debent corrumpi. ideo quisq3 plena attẽtione illa cum sctã intencõe

proferat.vt supra dictũ est.¶ Etiã ecclesia hic cõme-
morat in cõsecracõe|q xpũs oculos in celũ leuauit.si
cut fecit in resuscitacõe lazari Jo.xj.q2 opus grande
valde remotũ a via nature.hic erat operaturus.nam
totã sbãm panis z vini. in totã substãtiã corporis sui
erat trãsubstãtiatur⁹.dei eni oĩpotẽtis ẽ totũ produce
re.qui in agẽdo nichil presupponit.sicut ptz in crea-
cõe celi z t're z oĩm aĩarũ hũanarũ.Sz agẽs natura-
le presupponit materiaz z nichil amplius põt|nisi q
materiã põt expoliare vna forma.z inducere aliã.In
hoc tamen sacramento.materiã premisit cibalẽ scd̃m
Aug⁹.q2 pane et potu vita humana sustentat'.q aũt
d2 noui et eterni testamenti.declarat q corpus chri-
sti non est sub tempore.sed est eternũ.tempus autem
est causa corrupcõis.z si generet.hoc est per accidẽs|
iiij.phisicorũ. Antiquũ testamẽtũ promittebat tantũ
tẽporalia.vt ptz ysa.j. Sz nouũ promittit eterna.id ẽ
regnũ celorũ.Math.iiij.Pniaz agite appropiqua-
bit regnũ celorũ.Testamẽtũ xpi fuit nouũ.id est vlti
mũ.z illd̃ tenet q2 sanguĩe xpi dedicatũ. ergo stabile
et eternũ.Manes delirãdo dixit.q venturũ eẽt ter-
ciũ testamẽtũ.qd̃ debeat dici testamẽtum.ss.sicut tes.
ve.est patris.et tes.no.est filij.quod dictũ est erroneũ
q2 duo testamenta ve.et no. non distinguũtur.scd̃m
distinctõez personarũ in deitate.sed per illa duo di-
stinguitur veritas a figura. Ueritas autem noui te-
stamenti manet ineternũ: cedentibus figuralibus et
cerimonialibus. Jo.vj. Qui bibit sanguinem meũ.

habebit vitā eternā. illa bibitio et carnis gustatio est spiritualis. nō ergo cruda et dura. Iō dr Io: vj. qn̄ quidā abibāt dicētes. sermo iste durus est. Nūquid et vos discipuli vultis abire? Scitote pro vo qz verba que locutus sum spūs et vita sunt. iō localiter illud sacramētū in re deficere nō pōt. qz xpūs nō incipit eē localiter sub speciebus panis z vini. s. per motū locale. de celo descendens. per virtutē diuinā verbis ꝯsecrationis terminatis. spēs trāsubstantianť in corpus sicut si lapis aut lignū in aurū totaliter cōuerteretur. tūc eē substātie lapis. cederet in esse auri. scd̄z egidiū de roma. in repeticōe super predicto canone. Cū marthe. iō populus innūerus illd̄ sacramentū in re absumere nō pōt. qz nūꝙ̄ deficiet. In celo eni est substantia xpī mediāte quātitate. Sz in hostia est corpus cristi mediante substātia. que de se est indiuisibilis. ideo et tota quātitas corporis xpī in hostia est modo indiuisibili. iō minor hostia et eius minima pars. tantuz hz in substātia sicut magna hostia. Licz ergo diuersa rerū genera distinguanť hic. s. substātia. qualitas quantitas. sola tn̄ quantitas de se est extēsa. Est ergo corpus xpī in celo localiter. in altari sacramētaliter. vtrobiqꝫ tn̄ realiter et veraciter. dr ergo bn̄ misteriū fidei. qz aliud ibi esse crediť. ꝙ̄ cerniť. et aliud cerniť ꝙ̄ crediť. Quia panis z vinū tātū ibi videť. tn̄ veraciter est ibi vitas carnis et sanguis xpī. ac vtus vnitatis et caritatis. id est corpus xpī misticuz. id est dei ecclesia. in caritate et amore ordinate iūcta sicut mem

bra sub capite.s.xpo. Primū.s.forma panis et vini ē sacramētū et nō res. scdm est corpus xpi verū. quod est sacramētū et res. Terciū est ibi corpus xpi misticū. id est multitudo fideliū. et est res / z nō sacramētū. iō hic materia. misteriū. signū. sacramētū similitudo et ymago stant pro eodē. qz huiusmodi spēs dant nobis ibi intelligere cristū / z substātialiter esse. Et sicut ex multis granis scdm Aug⁹ omelia .xxvj.g. super Jo. fit panis. et ex multis vuis ꝯfluit vinum. sic per vnionē z verā caritatē. colligitur misticū corpus xpi id ē multitudo fideliū vt sint vera xpi mistica mēbra vt etiā vult sctūs tho. in secreta in festo corporis xpi. et hoc mēti hereat. Spēs siue signum aut sacramētū duo significat. s. corpus xpi verū cuz deitate et aīa. et corpus xpi misticū. id est ecclesiā. qd est res tantū gemini sacramēti scz panis z vini. Et qn hostia vel sanguis diuidit. corpus xpi nō diuidit. Et accidētia in illa bndictissima trāsubstācōe vini z panis. vtute diuina hnt eē sine subiecto. sz sub eis quasi sub quodaz velamie. hz eē substantia corporis z sanguīs xpi. nec substātia panis et vini est ibi amplius. nec tn alij subiecto inheret. nec sanguis xpi in calice pōt misceri vino post cōsecracōez infuso. sz accidētia bn cōmiscent qd est ꝯ philosophū de generacōe z corrupcōe c. vltimo. Quia accidētia vini nō sunt hic naturalit. sed miraculose sine subiecto. tēpore tn preparacōis ipsi⁹ calicis. modica aqua absorbet a multo vino. Et si aliquo liquore hostia tāgeret. corp⁹ xpi nō propterea li

quesit sz bñ spẽs panis. De aqua apposita in calice.
vtrũ ꝯuertat̃ in sanguinem multe sunt vie erronee. vt
in c. prefato. Cũ marthe. aut ꝯuertat̃ in aquã que ef-
fluxit de latere xp̄i in cruce Jo. xix. Cursus enī actio
nis naturalis ė. vt modicũ multo iũctũ. in ipsũz mul
tũ ꝯuertat̃. vt ptz de igne stuppe applicato / est igitur
prima opinio falsa similit̃ et tercia. scđa vera in cap.
prememorato. Cũ marthe. qꝛ in v̉bis cõsecracõnis
calicis. nulla fit mẽtio de aqua. igit̃ ꝛc. clarũ est ergo
qꝫ aqua apposita in calice cõuertat̃ in sanguinẽ xp̄i.
et nõ in aquã que fluxit de latere xp̄i in cruce. Aqua
aũt que populũ significat apponit̃. Primo in signũ
cõformacõis. qꝛ xp̄us sic ī cena egit. Scđo in signũ
passiõis xp̄i vbi de eius latere vera aqua exiuit scđz
tho. sanguīe deficiẽte. Tercõ in signũ dilectiõis xp̄i
ad sua mẽbra. ꝛ ecõtra. vt vicissim incorporent̃ hic ī
grã. ꝛ in futuro in gloria. Jo. xij. Uolo pater vt vbi
ego sum. illic ꝛ minister meus erit. Qui ergo aquã
nõ apponit grauiter peccat. licet cõsecret. qꝛ xp̄õ po-
pulũ nõ vnit. gutte due aut tres tñ sufficiũt. ¶ Item
in alijs trãsmutacõibus. semper aliquid noui. s. noua
forma. vel nouus terminus acquirit̃. ꝛ ad nouũ ter-
minũ terminat̃. sz hic semper terminant̃ ad antiquũ
terminũ. s. ad corpus xp̄i qđ est in celo. qđ quidez si-
ne sui mutacõe incipit esse sub speciebus panis in al
tari. iuxta sensum iã dictũ. qꝛ forme cõsecracõis non
se expectãt mutuo scđm tho. super. iiij. Et hoc ė deo
valde possibile. qui etiã põt qñ vult. facere ex substã-

tia panis. vnū corpus. qd̄ non est aut aliqn̄ fuit in rerū natura. iō multo magis pōt propriū corpus suū. qd̄ est de facto in rerū natura. sine sui mutacōne facere in substantia panis. sicut pōt facere. vt florenus sit sub spēb⁹ ligni. aut alicuius metalli. ¶ Altissima de hoc sacramēto dicta sunt. iō quisqз celebraturus pro omni posse et nosse se disponat. vt digne ad hoc accedat. q̄zobrem btūs dioscorus abbas qui fere centuз monachorū pater fuit| semper cōicātes laicos hortabat̄. vt ad eucharistie cōionē se ita diligent̄ disponerēt. ac si ad mortē ire deberent. istis diebus int̄ q̄zplures monachos pauci fuerūt sacerdotes. teste vincencio in speculo historiali li. xv. ca. lxxv. vbi agit de cocodrillo. Qui ergo est in pctō mortali sciēter. ꝛ celebrat. sumēdo corpus xpi peccat mortaliter. qꝛ mortuus est. ꝛ cibū vite sumit scd̄m tho. super. iiij. dis. ix. q. j. ar. iij. Presbiter siue sacerdos in sctitate ꝛ iusticia dз excellere monachū laicū. sic multo forti⁹ presbiter et monachus certet preire oēm secularē sacerdotē. qꝛ est de cōsilio ꝛ nō tātū de precepto. Itē nota q̄ dꝛ de cō. dis. ij. c. Nos aūt in specie. an̄ ꝯsecracōз. verus est panis et verū est vinū. sз mox vltio v̄bo cōsecracōis prolato a celebrāte nō solū est sacramentū| sз verū corpus xpi. et verus eius sanguis in vtroqз. et panis ꝛ vinū statim fiūt accidētia. que tn̄ alicui subiecto nō inherēt. sз dina v̄tute. id est miraculose sunt per se. vt de cō. dis. ij. Species. ꝛ c. panis in altari in textu ꝛ glo. Nꝛ scd̄m tho. super. iiij. dis. viij. q. ij. ar.

iiij.in corde.forme cõsecracõis nõ expectant se in operando. Est tñ vnũ sacramentũ per vniuersum et non plura vt dictũ est.nõ in diuisibilitate q₂ spẽs diuidũtur|aut cõtinuitate. q₂ spẽs panis nõ cõtinuat̃ ad speciem vini.s₃ integritate scd̃m pe.de tarentasia.super iiij.dis.viij.a. Est eni ibi dinitas.hũanitasq₃ xp̃i. verus ds̃ ₇ verus hõ in aĩa ₇ corpore scd̃m bonauẽtu. super.iiij.dis.xj.paragro.xix. Spẽs tñ diuidũt̃ q₂ in passiõe xp̃i sanguis eius fuit diuisus a corpore. s₃ iã est indiuisus.tñ q₂ sacramẽtũ sumit̃ in cibũ ₇ potum spũalẽ.que nõ sunt idẽ. In die tñ parasceues.sub sola specie panis.sumit̃ vtrũq₃.q₂ vinũ ₇ aqua tũc nõ cõsecrat̃.s₃ tãtũ sanctificat̃. In adoracõe etiã sacramẽti scd̃m astẽsem li.j.titu.vj.in fine.semper assit cogitacõ si tu es vere cõsecratus adoro te verũ|vnicũ.oĩpotentẽ.₇ ĩmortalẽ deũ.et verũ hoĩe₃.ne ydolatria cõmittatur.q₂ celebrãs vt hõ põt errare in forma cõsecrationis.aut in preparacõe calicis.aquã fundendo pro vino. In cena xp̃us dedit corpus mortale|quale tũc habuit. nũc aũt dat ĩmortale.q₂ resurrexit et iã nõ moritur.vt d₂ ad romanos.vj. Et non dat se in specie propria.s₃ aliena.li.iiij.sententiarũ dis.xj. ₇ hoc multiplici rõne. Primo vt fides que de his est que nõ videtur.meritũ haberet. q₂ fides nõ h₃ meritũ. vbi ratio hũana h₃ experimẽtũ.scd̃m grego. Scd̃o.ne abhorreret aĩmus.qd̃ cerneret|oculus.horrorẽ incuteret si quis carnẽ crudã hoĩs comedere deberet. Tercio ne ridiculũ habeãt increduli de xp̃ianis q̃ hoĩs occi

si cruore biberet. Capitulum.xvj.

¶ Quatuor sunt huius sacramēti substātialis quorū vnū si defecerit.nō consecrat̄. scd̄m sanctū tho.et pe. de tarentasia.z generalit̄ oēs doc.super.iiij.sniarū.s. Sacer ordo.z deuota intētio ex parte ↄsecrātis.z debita forma/z materia ex parte cōsecrati.forma.s.vborū cōsecracōis de qua supra.materia.s.panis purus triticeus.z vinū de vite. Tamē sctūs tho.ↄfisus per maxime de dei pietate super quarto distin.xj.q.ij.arti.j.questiūcula tercia.distinguit de duplici intētiōe. vna est que ordinat̄ ad sacramētū.z illa est substātialis. Alia que ordinat̄ ad finē sacramēti.et illa non est substātialis siue eēntialis scd̄m eū.z sic quis possꝫ cōsecrare in veneficiū vel in irrisionē dei.vt cū quis pacto cōsecraret. qtūs hostiā illā traderet iudeo vt eam pūgeret.aut traderet/hostiā tabernatrici perfide.in finē,vt poneret eaꝫ añ tonnā. vt hospites multos colligeret.z pinguia lucra faceret z sic de alijs. Sed hec distinctio scti thome alijs doctoribus non placet ex quo a fine oīa sunt denominā̄da scd̄m philosophum et finis oīm sacramentorū dꝫ esse laus dei. et nō ludibriū.irrisio aut ↄtumelia dei. Hugo.et petrus de tarentasia post eū. Sacramentū irritū reputatur.si contra morē ecclesie celebrat̄. Vñ dt idē sctūs thōas pius doc.super.iiij.sententiarū.dis.viij.in fine.q.ij.ar. iiij.questiuncula tercia in solucōe primi. ꝙ ad sacramentum requiritur intentio faciendi quod facit ecclesia.in essentialibus sacramēto.sed intentio est huius:

ergo ⁊c. Uñ dicit bonauentu. super.iiij.distin.vj.q.
ij.paragro.lxiiij.vbi agit de baptismo.ꝙ intentio est
voluntas rationata.prout dirigitur in finē ⁊c. Chri-
stus eniz irrisionem vel veneficium non intendebat.
quando desideranter desiderabat hoc sacramentū in
stituere et manducare cuz duodecim discipulis Lu
ce.xxij.Simile est actuuz.ij.de fractione panis. Uñ
etiam in cena dixit Luce.xxij. Hoc facite in meam
commemorationē.s.mortis mee turpissime in cruce.
Sapie.ij. Ex quo naturali et sufficienti ratione ostē-
di non possit ꝙ talis consecratio ambigua sit certa ⁊
vera.potius videtur esse tenendum cum alijs docto
ribus non minimis.s.cū Alex in tractatu quarto de
eucharistia.cum bonauentu.super.iiij.distin.x.cum
petro de tarentasia. qui factus fuit papa.dictus In-
nocentius quintus.post grego.decimū. anno domi
M.cclxxv.circa annum et tempus.quando sanctus
thomas obijt.cum angelo in summa sua.vbi eucha-
ristia.primo. paragro.xxv. Quia celebrans non ha
bet absolutam. sed limitatam potestatem consecran-
di.nam christus est principalis consecrator. ipse ve-
ro instrumentalis et minus principalis|vt nichil in-
tendat.nisi vt faciat cibum spiritualem fidelium scdʒ
eundem petrum et sanctuz thomā. quia si intenderet
consecrare totum panem triticeuz in macellis.vt sue
consuleret ingluuiei . nichil faceret . Et si deus hu-
iusmodi intentionem ratam haberet . esset causa sue
contumelie . superstitionis et ydolatrie . vt supra

patuit. Igit̃ scd̃z jo. scoti super. iiij. dis. xiij. q. ij. i cor de. Sacerdos in hoc sacramēto pōt. qd̃ ordinate po test/ & nō amplius. scz sicut xp̄us instituit Luce. xxij. et ecclesia cōtinuauit Actuū. ij. &. j. ad Chorin. x. & de summa trini. & fide ca. vn̄ idem sctūs tho. in scripto quarti dis. viij. Ad textū/ in pricipio d̃t. q̄ sacramēta sunt ad vsum fideliū. non ergo tabernatrici aut iudeo vendi debēt in veneficiū. Si igit̃ i loco vbi talis ho/stia a iudeis pūcta reseruat̃. bn̄ficia populo dei cōtin gāt/ dīne misc̄die est ascribēdū. quibus v̄o rōnibus huiusmodi fiāt. nouit dn̄s vt supra patuit. Etiā si ta/lis ticta hostia cōsecrata esse nō diceret̃. nec per hoc dz dici/ q̄ d̄s sit auctor/ mediātibus suis gratijs/ illi⁹ supersticōis & ydolatrie. eo q̄ permisit exire speciem sanguīs de hostia ista. q2 hoc requirebat perfidia pū gentiū vt dictū est. nec talis hostia propter cruorē ta lem dz reseruari. sz potius cum primis absumi. & po pulo non exhiberi vt supra. vij. & xj. cap. Quidam a deo acceperūt diua. & acuta īgenia/ quibus tn̄ sepenu mero abutūtur ꝯ dei mādata. non ergo d̄s est auctor facinoris eorum. Sic est & de nostris geītalibus qui bus quidā abutunt̃ &c̄. Sacramētorū minister est sa cerdos. & nō d̄s. iō sacerdotis est absumere huiusmo di hostias tinctas. Dyabolus etiā sepe ad decipien/dū nos mira facit vt dictū est. nunquid effecit q̄ iero boam erexit. ij. vitulos. iij. Regū. xij. Et in cor iude misit vt cristū traderet. Jo. xiij. Nō est ad honorem dei/ quosdam iudeos incinerare. eo q̄ pupugerunt

hostiã. ꝛ post talẽ cruorẽ populo erigere et exhibere in longitudine multorũ annorũ in populi laqueũ et deceptionẽ. ad superstitionẽ et ydolatriã vbi vix centesimus hoĩm aliquid curationis reportat. Concurrit igit̃ in hoc errore. mẽdaciũ. simulacõ ꝛ ypocrisis in finẽ vt marsupiũ repleat̃ iob. xxxvi. Simulatores et callidi prouocãt irã dei. q2 plus diligũt dantis fauorẽ q̃ sanctã et iustã ↄuersationẽ scd̃m grego. xxxi. moraliũ. c. xxvi. ꝛ xxvij. et tho. in scd̃a scd̃e q. cxi. ar. i. ꝛ ij. et supra in hoc opusculo c. xij. ꝛ xiij. ypocrita in greco. latine d2 simulator scd̃z Jsidorũ. Tales plus gaudẽt de tẽporali oblacõne. q̃ de populi corporali et spirituali curacõe. ¶ Et licet perfectus d̃s sit sub spẽbus in hoc sacramẽto. ꝛ d̃s est vbiq3. ergo non sequit̃ q̄ sacramẽtũ sit vbiq3. vt d̃t tho. super iiij. sententiarũ. dis. x. q. i. ar. i. in corde f. Vn̄ notat pe. de tarẽtasia ibidẽ ex v̄bis Innocẽcij tercij. q̄ filius dei ↄsideratur dupliciẗ. vel scd̃m naturã diuinã. ꝛ sic tripliciter h3 eẽ Primo est in oĩbus rebus per eẽ̃tiã. q2 q̄ sunt hñt ab eo. vt d2 actuũ xvij. Fecit hũc mundũ ꝛc̃ Scd̃o est in iustis per gratiã Jo. vi. In me manet ꝛ ego in eo. Tercio ĩ hũana natura assumpta per vnionem. ad Gala. iiij. Factus ex muliere. et ad Roma. i. Qui factus est ei scd̃m carnẽ ex se. da. Scd̃o ↄsideratur scd̃m hũanã naturã. ꝛ sic etiã h3 esse tripliciter. Quia in verbo ẽ personaliter. nã filius marie factus est filius dei in scd̃a persona diuinitatis. q2 fili⁹ dei ꝛ filius hoĩs est vna persona. nãq3 in sacratissima trini-

tate est vna substãtia. ꝛ tres sbẽ siue ypostases. id est tres persone. Scd͡o est in celo localit̃ scd͡m dimẽsiones corporis sui gloriosi. diffinitiue ꝛ circũscriptiue scd͡m tho. super quarto. dis. x. q. j. ar. iij. ꝛ ĩ tali forma videbit̃ ab electis ineternũ oculo corporali. et ĩ eadẽ forma iudicabit ĩ extremo scd͡m tho. ĩ tercia parte q. liiij. ar. iiij. Oculo aũt mẽtali siue ĩtellectuali. mediãte lũie glorie. cognoscet̃ dĩna eẽntia a nobis scd͡m mẽsurã dilectõis nr̃e ad eũ. j. ad Corin. xiij. Tũc cognoscã ꝛc̃. ꝛ ibidem ca. xv. Sicut differt stella a stella ꝛc̃ Tercõ ẽ ĩ altari sacramẽtalit̃ siue misterialit̃. id ẽ sub velamĩe spẽrũ panis ꝛ vini. ꝛ d͡r sic/a sacris siue a secretis ṽtutib᷒. qꝛ corporalia vident̃. ꝛ dĩna credunt̃. scd͡m eẽ naturale corpus xp̃i solũ ẽ in vno loco. s. ĩ celo empirreo. scd͡ꝫ eẽ aũt sacramentale. ẽ simul ꝛ semel in plurib᷒. s. altaribus et pixidibus. nõ tñ diffinitiẽ. qꝛ nõ in loco vt ĩ loco. sicut nec aĩa diffinitiẽ ẽ in manu. sic vt nõ sit in alijs mẽbris. qꝛ hoc ẽ propriũ spũs scd͡m Aug᷒. Sꝫ angeli diffinitiẽ dicũt̃ eẽ in loco. qꝛ hñt ṽtutẽ finitã. Nec xp̃us ꝯfuse est in hostia. qꝛ vbi vna ẽ pars. ibi nõ est alia. qꝛ nisi sic. hoc repugnaret distinctõi partiũ in corpore organico. cũ corpus xp̃i nõ sit situalit̃ ĩ sacramẽto. qꝛ nõ ẽ accipere ordinẽ partiũ corporis xp̃i scd͡m ꝯparacõꝫ ad hostiã siue ad partes hostie. sꝫ scd͡m propriã q̃ntitatẽ corporis xp̃i. Sicut eni tota forma sbãlis ligni. ẽ ĩ qualibꝫ parte eius sic corp᷒ xp̃i ꝯtinet̃ absolute sub spẽbus. rõe sbẽ. nõ tñ rõe q̃ntitatis. inq̃tũ sbã païs ꝯũsa ẽ ĩ corpus xp̃i vt infra dicet̃ c. proxĩo Et iõ añ fractõeꝫ. ẽ totũ ĩ toto. ꝛ to

tū ī partib᷒. Et vbicūqꝫ erat tota natura paīs. ibi est tota natura corporis xpi. ⁊ per ꝯñs totū corpus. ⁊ tota q̄ntitas eius. ⁊ si divideret̄ hostia īfinicies in qualibꝫ parte eius tota natura xpi actu eēt que tn̄ prius erat ī tota ⁊ ītegra hostia. nō scd̄z actū. sꝫ scd̄z potētiā scd̄z tho. super iiij. dis. x. q. j. ar. iij. questiūcula ij. ⁊ iij. Exēplū hui᷒ poīt orige. de vbo prolato. qd̄ ītegre petit et ītrat oēs aures sanas corāpositas Hoc sacramētū instituere a xpō nō quocūqꝫ tēpore. sꝫ ī vltia cena. ⁊ ita subtilit̄. fuit nobis maxime necessariū propt̄ multa: scd̄z tho. dis. octaua quarti. q. j. ar. iij. in corde.

Cap. xvij. de īstitucōe festi corporis xpī. et de diversis noībus eucharistie. de mirabili eius ꝯsecracōe. fractiōe ⁊ motu ⁊c̄

¶ Notādū ē q̄ āno dn̄i m. cc. lxj. viterbij. p᷒ alex. iiij. ī papā elctūs ē vrba. iiij. filius pauperis viri ī frācia. qui ꝯsueuit sotilares resartire. ⁊ sedit ānis iij. Nobilissimus fuit sapia ⁊ vtutibus Hic iūuxit scō thōe de aquino vt sūmā ꝯ gētiles scriberet qd̄ ⁊ fecit. Idō obtinuit ab eodē papa institucōeꝫ festi corporis xpī. cuius totū officiū nocturnū ⁊ diurnū ex iūucto pape cōdidit scd̄z Anthoninū in cro. parte iij. ti. xviij. c. x. para. j. ⁊. ij. ⁊ ti. xix. c. xiij. para. j. Et de reli. ⁊ ve. sanc. in clemētia. Si dn̄m. Postea martinus. v. florēcie resides indulgētiā adauxit. āno dn̄i M. cccc. scd̄m Antho. iij. parte. ti. xix. c. xiij. para. j. Interdictū relaxauit vbiqꝫ ī hoc festo ⁊c̄. Successor quoqꝫ ei᷒ imediat᷒ eugenius. iiij. florēcie etiā manēs cū curia indulgētiā a

martino datã ad hoc festũ duplicauit. Sctũs vo thomas post innũeros labores. anno dñi M.cc.lxxiiij. etatis vo sue anno. l. inchoante nonis marcij. cum a gregorio. x. ad cõciliũ Lugduneñ. cũ summa contra gentiles vocatus fuiss3. obijt in monasterio noue fosse. ordis cistarcieñ. socio suo magistro reginaldo de piperno obitũ suũ prenũcians. scdm eundẽ Anthoni. xxiij. c. vij. paragro. xj. post annos vo lxxv. translatus est ad tolosam per vrbanũ. v. Idẽ reginaldus ei9 discipulus et in itinere socius. multa opera cõpleuit. que sctũs exordiens. nõ cõpleuit. miracula facta sunt ante eius mortem. per comete apparicõe3. similiter et maiora post mortem. Anno dñi. M.ccc.xxiij. a Jo. papa xxij. i auinione xv. kals augusti. a morte sua anno. l. cũ debita examinacõe et solẽnitate. s. tho. canonisatur scdm eundẽ Antho. parte. iij. ti. xxiij. c. vij. paragro. xiij. ¶ Corpus xpi multa h3 noia. Est enĩ institutũ hoc sacramẽtũ a cristo in cena vltia in mẽoriam sue passiõis. Math. xxvj. iõ dr sacrificiũ scd3 Isido. quasi sacrũ factũ. s. mistica prece. Sic et nos iussu xpi sacrificamus. Et3 sacrificiũ generalit est victia et quecũq3 in ara ponũtur et cremant. Origo enim oĩm sacramentorũ est a xpõ scd3 tho. in scripto quarti. dis. viij. q. j. ar. j. ad t ciã questiũculã. dr etiã hostia ab hostib9 vincẽdis. Et qr plenitudie grẽ oĩa sacramẽta excedit. iõ anthonomatice dr eucharistia. id est bõa grã est etiã cõsũmatio oĩm sctificationũ. vnit enĩ hoĩe3 cũ deo et proximo. et cũ seipõ ne sit aliqñ aliqua ɔtroũsia

iō dr cōmunio|siue grece sinaxis.qđ idē ē. Preterea ꝯtinet hoc|quo ianua regni aperit̄ .s.sanguinē xpi.iō specialit̄ viaticū appellat̄. Uerba enī ꝯsecracōis faciunt trāsire panē in corpus xpi verū.cū quadā ꝯcomitātia sanguis. Qr nō ē caro viua sine sanguie. Sic ꝛ de calice.qr nō est sanguis nisi in corpore viuo. Grecismus. Sāguis alit corpus.cruor est de corpore fusus. ¶ Et idem est vnū sacramentū.et non plura. licꝫ ecclesia dicat.purificēt nos dn̄e hec sacramēta.habꝫ enī materiā et formā.tn̄ ad vnū tendit.s.ad spiritualeꝫ cibacōeꝫ.sicut cibus et potus ad vnū tendunt.tho.super.iiij.dis.viij.q.j.ar.j. i rn̄siōe ad questiūculā scđaꝫ ¶ In sacramēto altaris ē verū corp' xpi.ꝛ nō per solā significacōeꝫ.vt sic sit perfecta ꝯiūctio capitis ꝛ mēbrorū tho.super.iiij.dis.x.q.j.i corde. ¶ Itē sicut corpus xpi|in triduo mortis fuit sine oī forma substātiali.sic ꝛ quātitas in sacramēto altaris.existit sine materia ꝛ forma substātiali.vt đt tho.de argētia super.iij.dis.xxj.ar.j.in medio.qđ est mirabile. Iō dr psal.cx. Memoriā fecit mirabiliū suorꝫ.q.d. Remēorauit antiqua mirabilia|facta in isaac Geñ.xxj.in agno pascali Exo.xij. In dato māna Nūeri.xxj. ꝛ in melchisedech.id est sem filio noe scđꝫ Jeronimū Geñ.xiiij. qui legit̄ fuisse sine patre ꝛ mr̄e. ad Hebre.vij.s.sub hoc noīe melchisedech. Sequit̄ in psalmo. Memor erit in seculū testamēti sui.s.qđ instituit in vltia cena. vt et nos id peragamus in mortis eius memoriam venerādā.donec veniat ipse xpūs ad iudiciū extremū

.j. ad Corin.xj. Uirtutē operū suorū an. populo suo. id est oñdit mirabilē potentiā in tali trāssubstātiacōe. iō sumēdus est cū amore.sapore.z decore.extra de sū ma trinitate et fide catho. firmit credim⁹. Nil vani⁹ et labilius v̄bo.z nil solidius corpore xpi.qđ deitati personaliter manet vnitū.z tñ v̄bo|panis z vinū tran sit in corpus xpi.mirabilis ergo ē ista ꝯsecracō vt đt Ambro.de sacramētis. O q̄ operatorius est sermo xpi.in quo oia inceperūt eēlque nō erāt.et vt sint|z in aliđ ꝯuertāt.vide de con.dis.ij. Panis. Et c. Reue ra per totū| Adducit exēpla de māna corruptibili p⁹ diem sabbati Exo.xvj.de bina vomicōe aque de pe tra Exo.xvij.z Nūeri.xx.de virga siue baculo pasto rali ipsi⁹ moysi Exo.iij.in serpētē z ecōuerso. de mu tacōe aquarū egipti in sanguīez Exo.vij. de stacōne maris rubri in modū murorū Exo. xiiij.vt pertrāsi- ret populus.de fluuio marath dulcorato Exođ.xv. de iordane petēte suū exordiū| z ꝯtra naturā ascēdēte. josue.iij.de ferro securis|natāte.ad iussum helisei.iiij. Regū.vj. Et de igne quē sūmisit v̄bū helie bina vi- ce et incinerauit binos pꝛicipes quīquagenarios cū viris.cxx.iiij. Regū.j. ¶ Et vt vult Brixieñ.in glo. de cō.dis.ij. Timorē.hec dictio|hoc|in v̄bis ꝯsecra cōis|prolata est a xpō significatiue. et a nobis profer tur materialit.alias mētiremur. qꝛ est corpus xpi.et nō corpus cōsecrantis|post v̄ba cōsecracōis cōplete prolata.vide supra. Nec quisq̄ añ xpi resurrectionē potuit verū corpus xpi ꝯficere.nisi solus xpūs.alias

corpus mortuū fuisset cōfectū et cōsecratū. Quō ergo viuificare ac vitā cōferre sumētibus potuisset, iuxta promissum xpi Jo.vj. Et scd̄m eundē brixiensem cautius illa negat' q̄ꝫ cōceditur. De pane fit corpus cristi, quia si sic. singulis dieb' ei aliquid adderetur. qd̄ prius nō erat. et sic semper augmētaret'. ꝛ aliquid esset corpus cristi, qd̄ esset inanimatū. ꝛ nō de virgine natū. ergo nō de sola virgīe haberet originē. Cuꝫ ergo dicit' ꝙ in corpus christi ista terrena cōuertūt' sic intellige. i. trāsubstātiant'. vel trāseunt. Nec ī glo. de cōse. dis. ij. Quia corpus. super verbo cōuertunt' Quia nichil fit. vel esse incipit, corp' christi. In verborū igit' cōsecratiōis prolatiōe, scd̄m cris. sacerdos loquit'. ſꝫ deus operat'. Sicut maria virgo sine virili cōmixtione filiū dei cōcepit, operatiōe spiritussancti. angelo cōsentiēs. luce j. Et sicut illa vox dei Crescite ꝛ multiplicami. Gen. j. viij. ꝛ ix. cap. semel dicta est. ſꝫ omni tēpore sentit effectū. ad generatiōeꝫ, natura operāte. Hebre j. Portās oīa verbo virtutis sue Patꝫ ergo mirabile cōsecratiōis ¶ Sꝫ q̄tū ad mēsurā iteruꝫ mirabile est. sub hostie parua quantitate, posse esse tam grāde corpus christi. cū tn̄ naturaliter corpora tātū locū occupēt. q̄tū illa sunt magna. Sed sciendū est ꝙ in omni re naturali. substācia ꝛ quantitas differūt. quia manēte eadem rei substātia. augeri pōt quātitas vel minui Substantia aūt de se locū nō occupat. nisi rōe q̄titatis. cū substācia de se nō habeat partē extra parteꝫ. ſꝫ solū rōne q̄titatis Quātitas

que est accidẽs qñq₃ trahit substãtiã ad naturã suam vt occupet locũ. sicut patet in anima / corpus hũanu₃ animãte que tota est in toto. ꝛ in qualibet eius parte tota. scd̃m phũm. ꝛ per cõsequẽs est illocalis. extẽditur enĩ tãtũ q̃tũ corpus extẽdit̃ qd̃ animat. Econtra ſ hã qñq₃ trahit q̃titatẽ ad naturã suã. vt sit alicubi. ꝛ nõ occupet locũ. Sic virtute ꝯsecratiõis volũtate diuia. substãcia p̃cipaliter ẽ in hoc sacramẽto. q̃titas aũt tãtũ ex cõsequẽti. Ideo ipsa quãtitas induit naturã substãcie. que nõ habet parte₃ extra partẽ. Et licet ita subtiliter ꝛ mirabiliter totũ corpus christi sit ĩ hostia. non tñ assignari põt. quis sit locus capitis. quis pedis. quia ĩ omni parte hostie / est totũ corpus christi. locũ nõ occupãs / qd̃ virgis clausu₃ vterũ exiuit ꝛ clauso sepulcro surrexit, clausis ianuis ad discipulos intrauit. Nõ etiã adeo subtiliter / statim post virginis consensum ad annũciatiõem angeli / cam in vtero eius perfectũ fuit. licet in minima carnis porcione. cũ oĩbus suis corporalibus lineamẽtis. scd̃m damascenũ ꝛ aug. vt vir perfectus esset. licet mẽbroru₃ disticio / adeo tenuis / parua / ꝛ subtilis fuerit / q̄ visui humano vix subijci potuisset / scd̃m Aug. in libel. de secreto incarnatiõis dñice. Et tñ jer. ca. xxxj. audact̃ dicit Femina circũdabit virũ. s. perfectũ. nõ dicit embrionẽ aut puerulũ. In momẽto enĩ et in ĩstanti corpori formato virtute ſſ. verbũ diuinũ ei vnitu₃ fuit: inseparabili vnitate personali. ita vt in ĩstanti operatiõe spiritussancti / facta sit sanguis separatio, consoli-

datio.corporis figuratio.aiatio ꝛ deificatio.nõ ĩ alio vginis membro q̃ȝ geĩtali scd̃m Aug⁹ vbi supra. Ex predictis tãq̃ȝ inductiuis fiat consideracõis progressus ad istã viuifici ac sacrosancti secretissimã essentiã sacramẽti sub specie panis ꝛ vini. ¶ Fractio etiã huius sacramẽti admirabils est. qꝛ nõ est substãtie siue essentie|sȝ tãtũ in accidẽtali forma panis. Quia scd̃ȝ magistrũ sentẽtiarũ li.iiij.dis.xij.corp⁹ xp̃i incorruptibile est. Fit igiẽ particio sacramenti.sȝ nõ substãtie. Sicut aĩa hũana que est tota in oĩ parte corporis humani non diuidiẽ.qñ corpus pertitur.etiã in plures partes. Exẽpla ponit crsosti.in vbo prolato.et in speculo ꝯfracto. Sicut simplex|vnica.imutabilis et indiuisibilis dei volũtas.sine sui mutacõe.diuersos hȝ effectus. Sic scd̃m accidẽtia diuiditur.sbã indiuisa. ¶ Sȝ d.tñ propẽ corporis dñici reuerẽtiã.accidẽtia hic nõ remanẽt actu sine subiecto.qꝛ nõ ẽ hic.nisi sbã corporis dñici. Hic ꝙ remanẽt ad misterij ritũ.ꝛ ad fidei suffragiũ.ꝛ propter gustũ.licȝ multa hic a doc. noteẽ diuersitas.¶ Motus etiã ĩ hoc sacramẽto admirandus est.licet hostia in vno altari leueẽ.et ĩ alio sũmittaẽ aut de altari in pixidem.aut de pixide in os ponaẽ.nõ tñ corpus xp̃i mouetur per se vel per accidens ad motũ hostie. qꝛ nullũ quietũ manẽs in eodẽ loco moueẽ per se.vel per accidens. vt d̃t sctũs thomas super.iiij.dis.x.q.j.ar.iij. in responsione ad questiunculã quartã.

¶ Capitulũ.xviij.adhuc de eucharistia.

¶ Custodia eucharistie dz eé magna vt de custo: eu
cha.ca.j.nec minor fiat diligẽtia in ꝯsecracõe.partes
ꝯsecrãde sume mũdent.ne quid lateri adhereat. ꝛ qñ
populo porrcã est eucharistia.sũopere corporale mũ
det.nõ solũ patena.sz ꝛ super rogũ expãdat. iuxta il-
lud Exo.xij.qᵭ superest igni cremate.s.qᵭ visu nota
bile nõ ẽ. Pixis eucharistie pro infirmis deputata.
singulis mẽsibus expurget. ꝛ sacramentũ absumat:
nũero partiũ xvj.aut xx.ꝛ alie partes recõsecrẽt. Nec
statim post cõione ẽ comedẽdũ scd̃m sãctũ tho.super
iiij.dis.viij.q.j.ar.iij.sz propt reuerẽtiã tã grãdis sa-
cramẽti est expectãdũ.cũ lcõe grãrũactionis.cũ lacri
mis cũ gẽitu ꝛ pectoris tũsiõe.qꝛ nec in celo nec i t̃ra
ẽ tã grãde ꝛ preciosum donũ. Palle altaris sacre ve
stes corporalia ꝛ oĩa vasa sacra sint per oĩa mũda.nec
ipã ecclesia recipiat vtẽsilia parrochialiũ.s. zabernas
et cistas.nisi tẽpore bellorũ.ꝛ incendij hostilis.vt de
custo.eucha.c.ij. Et celebrãs atqꝫ cõicãs sit semper ie
iunus ieiunio nature. nisi cõicãdus fuerit ĩfirmatus
maxie ad mortẽ.nec laicus aliquo mõ ĩ via deferat
eucharistiã qñ ĩfirmus ẽ cõicãdus.sub graui pena e.
c.vt supra. ¶ Itẽ in aceto corpus xpi cõfici nõ dz.qꝛ
fuit vinũ.ꝛ iã nõ ẽ.nec in agresta.qꝛ nõ ẽ vinũ.sz erit
qᵭ vo modicũ aque vino apponit ĩ calice significat
ꝙ cũ ad cristũ ꝯuertimur. nõ ipẽ ĩ nos.sz nos ĩ ipsuz
mutamur qꝛ illi ꝛ corpori suo mistico ĩcorporamur.
vt ĩfra dicet. Si aũt ex negligẽtia vna gutta vini ap-
poneret sanguini.nõ iõ desinit esse sanguis. nec san-

guini xpi illa gutta icorporat᷑. ſꝫ tātū accidētibus.qꝛ
vtraqꝫ ſpēs ī ſua nat᷑a permanet. Sꝫ ſi multū de vino
appōit᷑ vni gutte ſāguis/ ſicut fit ī ablucōe. tūc ibi de
ſinit eē ſanguis. qꝛ multū abſorbet modicū/ cōſimilit᷑
ſicut ī preparacōe calicis vbi multū de vino ꝛ paruꝫ
de aqua appōit᷑. Dicit etiaꝫ tho. ī ſcripto quarti diſ.
ix. q. j. ar. ij. ꝙ quādiu ſpēs nō mutāt᷑ nullo mō deſi-
nit eē corpus ꝛ ſāguis xpi. iō ſolus tact⁹ labiorū/ aut
maſticatio per dētes nō facit trāſmutacōeꝫ. vel traie-
ctio ī vētrē. ſꝫ ſola digeſtio que ē a calore naturali ci-
bū ꝯuertēte. hereticū ē ergo dicere. ꝙ tactus labiorū
hūanorū facit ne ſit corpus xpi ꝛ ꝙ pctōr mortalis il
lud ſumere non poſſit. nec ex illo ſequit᷑ ꝙ iſte cibus
nō ſit cibus mētis. vadit enī iſte cibus quaſi localit᷑.
quocūqꝫ ſpēs vadūt. nō enī ſumit᷑ propt᷑ vētris reple
cōeꝫ. ſꝫ propt᷑ mētis refectōꝫ. ī qua ei⁹ effctūs recipit᷑
vt īfra dicet᷑. qꝛ multas grās efficit ī aīa. qꝛ mētē īha
bitare per eēntiā. ſola diīas pōt. labia et pctōris mor
talis ñ tāgūt niſi ſpēs. Et qꝛ hoc ſacramētū ē miſteriū
fidei vt ī canōe. iō qui carēt fide. hoc ſacramētū ſacra-
mētalit᷑ nō accipiūt. nec ī eis aliquid efficit. qꝛ hoc ſa
cramentū ſignificat ꝛ efficit. ſꝫ ipi nō credūt ꝙ totus
xpūs ſit ſub ſpēbus. igit᷑ ꝛc̄. Poſſꝫ tñ hereticus ī cer
to articulo/ hoc ſacramētū ꝯſecrare. qui nō pōt ſacra-
mētalit᷑ ſumere/ qꝛ ſumere ſiue mādūcare eſt vti ſacra
mento. non autem conſecrare. Iſta quatuor in hoc ſa
cramento diuidi non poſſunt. corpus et ſanguis xpi
aīa et deitas. aīa per coniūctionē/ deitas per vnionē.
et hoc in vtriſqꝫ ſpeciebus. Et licꝫ quādo ſacramētū

digne sumimus. nõ nos deũ incorporamus. sz nos incorporamur ab eo. tñ dt glo. j. ad Corin. xj. q̄ quõ dã aliqui inebriati sunt ex vsu spẽrũ huius sacramẽti dt ergo sctũs tho. vbi supra dis. xij. q. j. ar. ij. questiũcula. v. q̄ verũ corpus xpĩ nõ trãsit in corpus nostrũ sed ecõuerso. spẽs tñ comedentis in corpus eius conuertũtur. Consimiliter dicendũ de corrupcõe spẽrũ| etiã totali. z scaturicõe vermiũ de eisdẽ| qz ille spẽs sic subsistũt. q̄ pñt agere quicquid poterãt substãcijs panis et vini subsistẽtibus scdm tho. vbi supra. dis. xij. Jõ stultissimũ est hostias tinctas reseruare ad multos annos vt dictũ est. Itez ex sepedictis colligit̃. ex quo aliud videt̃. et aliud credit̃ q̄ errant̃ qui in suis deuotionibus existẽtes. surgũt discurrẽtes de altari ad altare. vt videãt corporis xpĩ eleuationẽ ¶ Et qui digne cõicauerit multos fruct⁹ a xpõ accipiet scdm pe. de tarẽtasia dis. ix. quãrti. Vñ| Inflamat. s. aĩaz caritate. mẽorat. s. passionẽ xpĩ. ergo olim celebraturus legit passionẽ xpĩ añ missam. sz iã legunt̃ quiqz psalmi cũ ceteris orõibus añ missam. z totus processus xpĩ passiõis dz in superficie meditari in missa. qd est fructuosissimũ. Sequit̃. sustẽtat| cõtra casum peccati. roborat. ad omne opus bonũ. auget. s. spem hoĩs faciens semper tendere sursum. purgat| venialia. z mortalia oblita que hõ nõ põt reminisci. reficit. s. interiores sensus| vitã dat. s. spũalez in pñti. z eternã in futuro. z vnit. s. corpori cristi vo z mistico. Confirmatqz fidẽ. nã pia fides multũ hic meret̃| qz hz illũ hic pñtẽ

in sacraméto in qué absenté credit in celo. perimit. id est vincit téptacões dyabolicas z dyabolū debilitat fomitéqz remittit. id est debilitat cõcupiscētiā carnis et attenuat legé mébrorū de qua ad Roma. vij. Video aliā legé in mébris meis. repugnāté legi mentis mee. id est superiori portioni rōnis. Itez alia metra. Liberat. irradiat. dulcorat. mollificatqz. Confortat. purgat. aīe solatia prestat. Morté cõméorat. ducatū pacificuz dat. merito ergo dr eucharistia. id est bona grā. Si ergo manducās accedit bñ dispositus. sic sumit sacramétalit z spūalit. z oīa hec meret. Si vo in dispositus z nõ collectus sumit sacramétalit z nihil meret. Si aūt cū mortali sciéter. mortaliter peccat. et gehennā acquirit si nõ resipiscit. Qui aūt est in grā et desiderat. nõ tñ est corpore apt9. sic nõ sumit sacramétaliter. sz spūaliter et gratiose. Augustinus in persona xpi. Cibus sum grādiū. s. in fide. crede et māducasti. ¶ Indigni aūt oībus his gratijs priuāt. vñ determināt doc. q clericus ɔcubinarius nõ põt absolui. vbi est periculū recidiui. nisi ɔcubinam abijciat z nodū turpitudinis dirūpat. qz vere nõ cõterit xxiiij. q. iij. Legatur. De peni. dis. v. Fratres. et si est notoriū peccatū suū qz publice eā tenet in suo domicilio z et hz posteritaté ab ea. palā. in scādalū vehemens populi. nemo dz audire missam eius. qui sciéter cõtrafacit peccat mortaliter. Similiter et ɔcubia absolui nõ dz xxxiiij. dis. Audite. Et talis clericus populo predicare non dz. nisi sibi imineat cura aīarū. et aliū se

subleuantē non habuerit. Simile est si talis clericus est ꝯuictus in iudicio. Cōciliū tñ cōstātiense parū talibus ꝯdescēdit. sꝫ iudex vniuersalis est plus ꝙꝫ oē cōsiliū in ꝯscia hūana que semper rodit sensatū. ysa. lxvj Uermis eorū nō morieť. Uide panor in ca. Urā de cohabitacōne cle. ⁊ mu. De talibus quidā lacrimas fundūt. ⁊ tñ peccare in his nō desinūt similes balaam Numeri xxiiij. de peni. dis. iij. paragro. j. ante finem. et eorū penitētia est vere penitētie irrisio. stante nexu turpis societatis. Hi etiā sepe lacrimanť in tempora li damno. sed non pro eorum peccato. et non prosperantur. Qui v̄o orationē ⁊ lacrimas pio corde fundunt. suis orationibus quasi armis vincunt. quia lacrime debent arma esse clericorū. xxiij. q. viij. Cōuenior. Et Ozee vltimo. Accipe bonum. s. quod offerre tibi possumus. et reddemus vitulos labiorum nostrorum. id est sacrificia pure laudis. Psal. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me. et illic iter quo osten. illi salutare dei. ecce maxima promissio. Unde sanctus Basilius magnus. Cesarieñ. episcopus precibus suis obtinuit. ꝙ beate virginis marie iussu sanctus mercurius fuit resuscitatus. et ꝑsecutorem ecclesie dei Julianum apostatam in bello interfecit. Uñ lancea ipsius sancti mercurij que in ecclesia sancti basilij seruabatur. inuēta est sanguine iuliani apostate perfusa. ¶ Dicit etiam Albertus magnus in tractatu de corpore christi circa finem. ꝙ frequēs celebratio in non proficientibus in moribus nō est re-

cõmendanda. Igitur pulcre concludit Augustinus di. Sic viuas. vt merearis quotidie. id est sepe accipere. s. cu; salute. vt cum frequentatione misterij. crescat et salutis affectus. vt quisq; crescat in virum perfectum. in mensuram etatis plenitudinis christi. ad Ephe. iiij. Quod nobis prestare dignetur astripotens omnipotens. sua diuina virtute. et amarissima passione. meritis et precibus oĩm electorũ ei⁹. Amẽ.

¶ Incus z malleus pie correctionis| omnibus z singulis offertur| iuxta sinceru; et sensatũ vniuscuiusq; sentimentum. vt iugulentur superflua. addantur necessaria. vrbanenẽ agrestia. semper in caritate paẽ na. Notate ¶ Hauendo tu astare a viterbio. viue a modo viterbiese Che se de fare odire Nel riuoltare e leggere ly libri molte cose se trouano e imparano. Signate. z quod bonum est tenete.

Conclusio.

¶ Pro iusticia agonisare pro anima tua et vsq; ad mortem certa pro iusticia. et deus expugnabit pro te inimicos tuos. Ecclesiastici capitulo quarto d. Honori dei altissimi detrahere. non modicum est viciũ. Mors enim bona esset elegibilior. q̃; iusticie transgressio. ideo dicit Aristotiles in quinto ethicorum quia iusticia est omnis virtus. quia omnes virtutes cardinales sincopim patiuntur. sed non iusticia Ecclesiastici decimo quito. Qui continens est iusticie.

id est qui ↄtinue tenet iusticiã. apprehēdet illã.et obuiabit illi quasi mater honorificata. qꝛ iusticia dicitur quasi iusta actio. Jō dt Ancelmus. Justicia est rectitudo volũtatis propter se seruata.s.in mēsura recte et sancte fidei xpiane.nō preferēdo vana.ꝛ falsos rumores presertim vetularũ discurrētiũ et aliorũ aberrantiũ vbis eterne vitatis ꝛ sane doctrine. Nō ex vbis. ſꝫ ex operibus vera fides est ostēdēda jacobi ij. Et ex recta intētione.que est fundamētũ verũ ratũ ꝛ stabile oīs spũalis ↄstructōis. Vñ dt grego.xxviij.moraliũ ca.xxxvij. Jncassuꝫ vo alta super se bases edificia erigũt.si nō ipi in fundamēti soliditate ↄsistũt. Jnanis ē ergo oīs actio que nō fit pro eterno edificio.nō ergo pensandũ est.bases quid sustineāt.ſꝫ vbi sustinentur. Qui extra fundamētum edificat.q̄to altius consurgit.tāto cōfusius cadit. Fundamentũ aũt aliud nemo ponere pōt.preter id qd̓ positũ est.qd̓ est ihũs xpũs. j. Corin.iij. Et.j.q.j. Cũ paulus. Et de pres.nō baptisato c.finali.de elcōe c. Fundamēta.in principio|li.vj de summa trini.ꝛ fi. catho.ca.vnico in clementinis. Ad laudē ꝛ gloriã dei per infinita secula sclōꝝ.amē.

Finisce yl libro chi tratta de lo sacramēto del laltare mũdo e trãsformato. E de ly cruori e voti| E anchora de ly molti dubbij suttilissimi. de quel medesimo sacramento|cioe de lo corpo del nostro signore ihesu xpō| E fornito e compiuto nel anno del nostro salvatore. M.cccc.xciij.a gloria e lode|dy dio

1493

Notet lectoris reuerentia q̄ per a intelligitur primum latus folij cuiuslibet. per b vo secundum latus.

Tabula

Finisce la Tauola.

sponsa i cant. q dr surge z ar. z
c. Utraq q xpm ita diligent qrit
niatur ipm feliciter inveire. sta se
vide q illa sponsa cu magno gau
dio dixit invei q diligit a. m.
Ista dr ho xpm querere pseuerant
ut no desistat fle z orare z miro
care donec ipm inveniat q ipm a pecco
usb fiat xpm spuali letit. vivifi
cet z tande ipm eternalit' sufficat
Istius ex'plum in maria magd. de
q dr Jo. cu ipm qrer i sepulchro
stabat ad mo. fo. illa z dix si tu sus
tu. eu di. m. z ivenit dn at [illegible]
[illegible] sup q loco d'r ca[illegible] q pseuerat
ut q[illegible] ido [illegible] ut ulciret z ah
[illegible] qui dmi offendisti et
xpm [illegible] q diligent z [illegible]
[illegible] mr' x qsieit z [illegible]
[illegible] ut z tu ipm pseuerant gra
tiam d' xpc i lo. [illegible]
[illegible] ad illa mada a
[illegible] z di. a. [illegible]
[illegible] pseuerat pulsans ante
[illegible]

N[illegible] sca [illegible] do i. p[illegible]
[illegible] scribi me
[illegible] z [illegible] nobli
[illegible] z [illegible] miam [illegible]
[illegible] marie [illegible]
[illegible] disciplinare
[illegible] i scan. psonam

impeas [illegible] in pri' lum
ipsatom [illegible] p mirabili operacom q
[illegible] affectum.
Primo d' q illa [illegible] miriam
feras i hac p sessima psona [illegible]
nup[illegible] [illegible] sic xpc [illegible]
go Apli si n. nupcie [illegible]
nde z mirmol [illegible] xpc z
sessima [illegible] xpc q i [illegible]
[illegible] p sua [illegible] sufugasset vn
d' ap' ad cor. i. [illegible] no [illegible]
bit z itm. [illegible] v
gine sua no peccat q d no [illegible]
meli' facit. Est aut mirmol' [illegible]
bo [illegible] causas [illegible]
amenças. [illegible] dimsione z
carnis [illegible] [illegible] solliçitu
dine [illegible] dimsione [illegible]
no pt dm toto corde amare qua
[illegible] mr' viro placet z [illegible]
[illegible] vn d' ap' ad cor. i. [illegible] cu
uxore i sollicit' q st mudi quo
placeat mudo z uxori z divisus
[illegible] carnis [illegible] sic d
ap' [illegible] carnis [illegible] sa
[illegible] n. carnis
ne [illegible] z qu vir fre
quent [illegible] contiuu car
nis [illegible] ubi d' [illegible] ubi
i taberna [illegible] carnis no [illegible]
le [illegible] delecaco [illegible]
[illegible] solliçitudine [illegible]

z amaritudo ut videlz molliat sor
des exterius molliat z amaritudo
sordes interius abstergat. [illegible] fec
[illegible] abstergenda necce z [illegible]
q ira di lavat z molliat z amaritu
do [illegible] q culpa lavando abstergat
vn d' pha [illegible] amare ama
re flebo. [illegible] esse amara
p pecci delectam [illegible] cu
[illegible] p medicos z ido ai [illegible] de
lectam [illegible] ut p dolore z ama
ritudine curet' vn d' ap' necce z
ut [illegible] dolor q [illegible] amor
Tu [illegible] amara p pena e
[illegible] q pena eterna
q pecci meruerat maxima [illegible] a
maritudine z acerbitate [illegible] pena et
[illegible] ut [illegible] simulat [illegible]
[illegible] z onus [illegible] ido a
maritudine maxima esse z ad [illegible]
[illegible] pha [illegible] fac t
planctum amarum vn [illegible] a
[illegible] z habuit amaru ma
re [illegible] dici [illegible] Item
S[illegible] q i mari [illegible]
[illegible] [illegible] pacit
[illegible] ad [illegible]
[illegible] p [illegible]
[illegible] i [illegible]
[illegible] i [illegible] sic
[illegible]

ame mor[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
z miser[illegible]
[illegible]
[illegible] magn[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

...e q̄ amer q
...ipm̄ occi
...a an pmū
...q̄ cū qui
...s ḡrat erit
...¶ Tē cor
...lr. fatoīa ita
...cū sacrificial
...s q̄rat q
...sit ille ami
...ma bonū
...ū bonitas
...a pessimū fa
...dita fuit p
...ūe ia facit
...nō fuit cū per
...pulso saluare
...ald fama sic fl
...p̄cor se ipm̄
...nari mundo
...se q. ¶ Item
...are h3 mō
...ia. l3 i mo
...s & i. Ps. i
...q̄ dolea nō
...c dentis bo
...asse i
...mtere op̄ado
...r. actis.
...nōn fact

cor⁹ suū affligat ieiunādo & pos
nādo & de bōis suis dm̄ placando
elām paupib3 largiendo quatin⁹
p opa de pctīs suis satisfaciat &
de pctīs amissis apd dm̄ plenā in
dulgēciam inueniet. ¶ Sc̄do dz esse i
motu iniurie accōis qa si frequē
tat & ānue laborat cū nō pt ex
dicendo celeste glām puenire. vn̄
hortat ap⁹ dicēs cū q̄ p̄e manū tu
a face instanē operare nō3 q̄ qui
esceūd n pigritandū s3 ānue o
pandū ad illā glām optinendā. Nā
n. sc̄ dicere passiones hui⁹ tēpis
ad futurā glām q̄ reuelabi i nob
sic dr̄ apl⁹ adro. si n p passionem
nō potit q̄sq̄ ex condigno illam vi
tā p meritū n p qualeaūq3 op̄acōes.
¶ Tr̄o dz sp̄ esse i motu contri
cionis ut nūq̄ obliuiscat̄ bn̄fi
cior3 di sibi collator3 tā i nāli do
nor3 collacōne q̄ i p̄cōr3 remissi
one & ad hoc hortat ysa. di. iudicā
dō. i oī tēa tē & si nō sit spūalia
laus i ore peccoris nūq̄ tū dz cessa
re a laude monēat q̄ omīs fidelis
ut intēgat q̄nta bō accepit i nālib3
& inde laudet dm̄ & postea cōsidat q̄n
ta bō sibi deus anulit i gratuitis & ex h
sp̄ ea cōsidat q̄tē & sic laudet q̄
... & vestir & mēm atcom maris no
uie ... fragr̄e p̄ista opa monēt

dn̄ sanc⁹ & sic absq3 dubio xp̄m do p̄pria
n̄ inueniet. ¶ Sc̄do dz hō q̄rere xp̄m
cū dolore. vn̄ legit3 luc. ii. q̄ maria
& ioseph q̄sierūt eū cū magno dolo
re. vn̄ dixit ad eū maria. Ego & pr̄
tu⁹ & c. ita & pctōr qui xp̄m p maliciā
de corde suo expulit & eius amiciciā
pdidit ex intimo corde doleat & cū
cū dolore q̄rat ut ipm̄ inueniat. sc̄z
hic inueīt. dz aūt hō dolē qa pdidit
amicū carissimū qz amisit thesaurū
preciosum. ¶ Primo q̄rat hō primo
xp̄m cū dolore ut sic inueniat eū tā
quā amicū dilectū. vn̄ illa sponsa i
cant. q̄siui q̄ diligit aīa mea. q cū do
lore sponsū suū q̄rebat pz ex hoc qa dr̄
se eē passam & vulneratam. Ita ipm̄
q̄ret qui n. pctōri dum vacaret q̄rit
ille penitus dampnacionis amore. Vbl'
nām & cōis dolore vo magna &
gemitus & passio q̄gens hō cogitat
ecce illud pōm morte amisit et
eā dispens͡s eterna dampnacōe. tūc
n. hō dolinatur q̄ cor eī primo
dolore scindit sic mony. pha. jo
hel. scindite corda vr̄a & nō vesti.
v. ¶ Sc̄do dz hō x̄p̄m q̄rere cū dolore qa
cū eū amisit thesaurū preciosum q̄n n.
pctōr dm̄ offendit & eū de corde su
o expulit tūc pdidit oīa bona sua
& cumulū meritorum & eius dicens est
ut illud dolere quando qui eū

thesaur͡u pdidit peccando. & illud sic stat
& exēpli. vbi mr̄ cħabile amoris ml
tū fleuit & doluit q̄ filiū suū amis
sat. dn̄ pr̄ eū multis p pecunia ad
gabelin. vn̄ dixit. heu me fili mi ut
q̄ te misim⁹ peregrinari a nob qui
erat vna hītas nō debuim⁹ te di
mitte a nob & illo dolore mt q̄
sunt si vsq3 post eū dixit reuerte
re hec vba eueniūt pt̄ dn̄o quib3
pctor dū incipit pniē ut ipm̄ in
thesaur͡u grām desidat inuenire. ¶
Tr̄o dz hō x̄p̄m q̄rere diligent
s. afficiendo orando & vbū di au
diendo. & illd docz xp̄c i luc. vbi
dz. q̄ mulier hn̄s dragm̄. x. & si pdi
derit vna nōne acc. lu. & eū. de. don
inueī. n. & illd vbū possum⁹ expo
nē sic. mlr. illa de q̄ loq̄r xp̄c
sic q̄lz aīa r̄ana dragma dicē
sit & q̄ i eīm pris sapiā h3 mir
tur pdidit ista nobilissima dragmā
qn̄ pccō mortali ascentit & sic xp̄c exco
lendus pcc̄s h3 q̄ mlier si dragmā p
ditā desidat inuenire. ¶ Primo accē
dit lucernā h3 examiat cōsciam su
am & cōsidet pccā sua quib3 dm̄ of
fendit & turpiter amisit. postea
vo euertat domū. cord. su. o. mia p
ccā q inuenit i corde dimittat cōfi
tendo & q̄rat h3 ut satisfaciendo
& diligent. ita q̄rebat xp̄m illa

Dynkelsp.
Postilla
1476

Sacrament
1473